

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 April 1871, kl. 2 e. m.

Betänkande, angående villkoren för tillverkning och försäljning af bränvin.

Med stöd af § 40 Riksdags-ordningen hafva till Bevillnings-Utskottets behandling blifvit öfverlemnade de inom Kamrarne väckta motioner om ändring i nu gällande Förordningar rörande villkoren för bränvins tillverkning och försäljning; och får Utskottet, efter företagen pröfning af såväl dessa motioner som de inom Utskottet gjorda framställningar i öfrigt, härmed afgifva betänkande i ämnet.

Utskottet har, såsom äfven vid sistlidna riksdag skedde, funnit lämpligast att i ett gemensamt utlåtande sammanföra sina yttranden angående såväl förordningen om tillverkningen som äfven den om försäljning af bränvin, och dervid, för vinnande af klarhet i uppställningen och reda vid behandlingen af ämnet, främst i betänkandet icke allenast redogjort för grunderna till den väsendtligaste förändring i gällande lagstiftning, som af Utskottet funnits erforderlig, utan äfven och emedan de flesta öfriga förslagen till nya stadganden äro, särskildt hvad angår tillverkningslagen, af denna förändring direkt betingade, gjort hemställan om dess godkännande, hvarefter slutligen under särskilda Litt. A. och B. blifvit lemnad redogörelse för såväl de väckta motionerna som samtliga föreslagna förändrade bestämmelser i afseende å icke mindre villkoren för tillverkning än äfven försäljning af bränvin; och hafva dervid ämnena blifvit upptagna i den ordning, hvartill författningsförslagens paragrafföljder gifvit anledning.

Det af sistlidne riksdags Bevillnings-Utskott afgifna betänkande med förslag till nya författningar angående tillverkning och försäljning af bränvin inleddes med en i allmänna drag hållen framställning af de brister, som vidlåde nu gällande lagstiftning i dessa ämnen, samt af de derigenom vållade missförhållanden. Hvilka betänkligheter än kunna göras gällande mot de då framlagda lagförslagen, torde likväl de då antydda bristerna och missförhållandena fortfarande böra tillerkännas nog betydenhet för att berättiga en önskan om deras afhjelpande. Utskottet yttrade då: "Den nuvarande beskattningen å inhemskt bränvin sönderfaller i tre olika afgifter, nemligen en till statsverket ingående å tillverkningen samt en å minutförsäljningen och en å utskänkningen, hvilka båda sednare efter fastställda grunder fördelas emellan kommunerna, hushållningssällskapen och landstingen. Den förstnämnda afgiften är väl egentligen en förbrukningsskatt, men sjelfva det sätt, hvarpå den i afsigt att icke allenast öfvervaka statens rätt, utan ock att inskränka sjelfva bränvinstillverkningen, blifvit bestämd att erläggas utöfvar ett sådant tryck på denna i sig sjelf dock hvarken skadliga eller onyttiga näring, att afgiften kan sägas i icke ringa mån af densamma utgöras. De sednare afgifterna åter, de å minuter och utskänkning, lida i främsta rummet af den gemensamma olägenhet att ytterst ojemnt drabba förbrukningen, enär allt bränvin, som försäljes i parti af 15 kannor eller deröfver, är från deras erläggande befriadt. Derjemte måste det visserligen erkännas, att stadskommunerna, genom rättigheten att till ett enda för dess räkning bedrifvet bolag öfverlemna all minuthandel med och utskänkning af bränvin samt att sålunda i sin hand monopolisera den mindre försäljningen af en ännu allmän förbrukningsvara, erhållit en godtycklig makt att beskatta icke endast sina egna, utan stundom äfven kringliggande landskommuners medlemmar, hvilken icke sällan blifvit alltför hänsynslöst utöfvad och framkallat berättigade klagomål, på samma gång den äfven kunnat förleda statens myndigheter att af omsorg för de finansiella intressena förbise det egentliga syftemålet vid öfverlemnandet af denna vidsträckt rättighet eller att bereda staten en större förmåga att öfvervaka och upprätthålla den allmänna ordningen". Dessa olägenheter ansågos äfven påkalla en reform, "i syfte att dels från tillverkningen aflyfta bränvinsbeskattningen, dels jemnare fördela densamma, dels slutligen bereda kommunerna tillfälle att ordna den mindre försäljningen af bränvin med uteslutande hänsyn till sina sedliga intressen," och dessa syftemål slutligen funnos säkrast och lättast kunna vinnas "genom att förena de nu utgående tre afgifterna till en enda förbrukningsskatt å allt inom landet tillverkad och förbrukad bränvin, hvilken skulle utgöras, då varan utan vidare kontroll från statens sida utginge i den allmänna handeln, samt odelad tillfalla Statsverket, hvilket åter skulle lemna kommunerna, hushållningssällska-

pen och landstingen skälig ersättning för deras genom försäljningsafgifternas indragning förlorade inkomster”.

Utskottet erkänner icke mindre det berättigade och lofvärda i dessa syftemål än äfven lämpligheten af åtskilliga utaf de för deras vinnande framlagda förslag, men har likväl icke ansett sig böra dem oförändrade eller i sin helhet nu åter till Riksdagen öfverlemna. Utskottet har för denna åsigt funnit tillräckligt stöd i de betänkligheter, som sistlidet år inom båda Kamrarne gjorde sig gällande mot ett möjligen alltför hastigt antagande af genomgripande förändringar i grunderna för en lagstiftning, som vore nära förbunden med landets viktigaste sedliga och ekonomiska intressen, och som, hvad än mot enskilda dess bestämmelser kunde med fog erinras, likväl i allmänhet utöfvat ett i hög grad välgörande inflytande. Af jemförelsevis mindre betydighet vore dock, enligt Utskottets åsigt, de betänkligheter, som uttalades mot förslaget till ny tillverkningslag, likasom äfven allmännast erkändes, att den nu gällande lagstiftningen i detta ämne vore behäftad med olägenheter, som påkallade en reform, hvarigenom blefve, så vidt möjligt, tillgodosedd bränvinsbränningsindustriens billiga fordran, att icke i lagstiftningen möta alltför svåra hinder för sin utöfning och att i likhet med öfriga näringar lemnas fri, för så vidt kontrollen öfver de tillverkadt bränvin ålagda afgifter samt förhållandena i öfrigt kunde det medgifva. Af dessa skäl, och med anledning derjemte af de genom Herr von Koch inom Första och Herr F. A. Forssbeck inom Andra Kammaren (motioner N:ris 33 och 100) i sådant afseende gjorda framställningar, har Utskottet återupptagit till dess väsendtligaste delar de vid sistlidne riksdag framställda förslag om upphäfvande af den nu stadgade ovilkorliga skyldigheten att i förskott och för viss på förhand bestämd tid och belopp erlægga bränvinstillverkningsafgiften och om medgifvande af rättighet för tillverkaren, att, derest han icke vill förskottsvis erlægga större eller mindre del af afgiften, upplägga sin vara på under offentlig tillsyn stäldt nederlag. Bevillnings-Utskottet anförde då till stöd för en sådan lagstiftning följande:

”De band, som fjettra denna industri, hafva väl kunnat vid öfvergången till den nya lagstiftningen anses nödiga såsom en eftergift åt den allmänna mening, som allvarligt fordrade, att den öfverflödiga bränvinsförbrukning, hvilken hotade att undergräfvad nationens såväl sedliga som ekonomiska välfärd, måtte hämmas, och som ansåg medlen dertill böra sökas icke mindre i direkt inskränkning af sjelfva tillverkningen än i varans fördyrande genom högre afgift och större svåråtkomlighet genom stränga försäljningslagar, men numera böra de erkännas endast föranleda förluster, så för den enskilde som i statsekonomiskt hänseende, genom att förlama en näring, som, långt ifrån att vara i sig sjelf skadlig, rätt bedrifven skulle kunna blifva af ganska stor betydelse för vår allmänna hushållning. — I vårt land, der

säd- och potatisproduktionen redan i vanliga år lemna ett ej obetydligt öfverskott utöfver hvad till födoämnen behöfves, men der kommunikationernas beskaffenhet föranleder stora svårigheter vid afsättningen, måste sprittillverkningen utgöra ett beqvämt sätt att tillgodogöra detta öfverskott, och utan tvifvel borde denna näring, som nu står på en i jämförelse med andra länder låg ståndpunkt, kunna lätt nog utveckla sig derhän, att dess produkter bildade en icke obetydlig exportartikel. Ett dylikt närings kraftiga uppblomstrande skulle, långt ifrån att motverka det genom försäljningslagarne åsyftade hämmandet af bränvinsförbrukningen, alltmera befrämja detsamma, i samma mån denna industri genom billigare och fullkomligare arbetsmetoder sattes i stånd att uppsöka utländska marknader och icke, såsom nu är förhållandet, nödgades utslutande inom landet bereda sig afsättning. Utan att i någon mån vilja underkänna det välgörande inflytande, som den vid 1853—1854 årens riksdag antagna lagstiftningen i sin helhet på nationen utöfvat, och utan att på något sätt vilja tillstyrka upphäfvande af de inskränkningar, som i afseende å tillverkning eller försäljning af bränvin kunna anses fortfarande nödiga för det med denna lagstiftning afsedda sedliga ändamåls vinnande i allt högre grad, vågar Utskottet sålunda uttala den åsigt, att numera torde utan fara för detta högre ändamål något mera afseende böra fästas vid såväl det betydande statsekonomiska intresse, som är förbundet med denna närings kraftigare utveckling, som vid industriidkarens billiga begäran att i sin handterings utöfvande icke underkastas andra band eller betungas med större svårigheter än den å näringsens produkt lagda afgift till Staten och kontrollen öfver dess erläggande nödvändigt fordra.”

”Bland de till brännerihandlingens tryckta ställning bidragande orsaker torde stadgandet om skattens erläggande *förskottsvis* för half tillverkningstermin i sender vara en af de förnämsta. Såsom af det, för utarbetande af förslag till ny författning angående villkoren för bränvins tillverkande, vid 1853—1854 årens riksdag tillsatta Utskotts betänkande kan inhemtas, voro anledningarne till detta stadgande dels omsorgen att betrygga Statens rätt till fullständigt åtnjutande af denna afgift, dels äfven önskan att återhålla dem, hvilka kunde lättsinnigt vilja försöka en handtering, hvartill de egde hvarken kapital eller erfarenhet. Följden häraf har naturligen blifvit, att afgiften kommit att utgöra en beskattning direkt på tillverkningen, i stället för, såsom dock skäligt vore, på förbrukningen af bränvin, och om äfven i allmänhet tillverkaren kunnat genom förhöjdt pris på sin vara återtaga detta af honom erlagda skattebelopp, och således förbrukningen fått i sista hand detsamma vidkännas, har dock äfven tillverkningen genom detta beskattningssätt drabbats af ganska betydande olägenheter. Då likväl Statens rätt otvifvelaktigt kan fullt betryggas äfven utan en dylik förskotts-betalning, och då något Statens förmynderskap lika litet för denna klass af

näringsidkare, som för hvarje annan, synes böra vidare ifrågakomma, har Utskottet ansett dessa olägenheter böra undanrödjas genom antagande af lämpligare, näringen mindre förlamande stadganden angående denna beskattnings utgörande.”

”Det är till en del af sådan anledning, som Utskottet velat underställa Riksdagens pröfning förslag till författning, i syfte att från tillverkningen till förbrukningen öfverflytta bränvinsbeskattningen, hvilken följaktligen skulle erläggas först i det ögonblick tillverkaren vill fritt disponera sin vara, och denna utgår i handeln för inhemsk konsumtion. Utskottet har i sådant hänseende funnit sig böra föreslå, att tillverkare af bränvin, derest han icke vill förskottsvis inbetala större eller mindre del af afgiften och derigenom förvärfva rätt att i mån af tillverkningens fortgång disponera ett motsvarande belopp af tillverkningen, må kunna inlägga den del af sin tillverkning, för hvilken skatt icke blifvit erlagd, i särskildt, enligt lemnade föreskrifter inrättadt förvarings- eller nederlagsrum, att derstädes under kontrollörs lås förvaras, på sätt och under vilkor, som författningstörslaget närmare redovisar, samt att tillverkare, som efter slutad bränning vill fortfarande och utan afgifters erläggande behålla sin vara på sådant nederlag, må dertill ega rätt intill det nya bränningsårets början, eller den 1 Oktober, mot erläggande af en beständ nederlagsafgift till Staten samt med vilkor att nederlagsmagasinet under hela tiden förblifver under af Konungens Befallningshafvande tillförordnad tillsyningsmans uppsigt. Att för längre tid medgifva denna nederlagsrätt vid talrika inom landet spridda brännerier har ansetts kunna medföra icke obetydlig svårighet, men då, enligt Utskottets åsigt, beskattningen skall utgöras först vid varans utlemnande till konsumtion inom landet, och antingen tillverkaren sjelf eller köparen torde vilja dels än vidare innehålla, dels äfven exportera densamma, i hvilket sednare fall någon beskattning icke bör ifrågakomma, har blifvit föreslaget, att bränvin må från bränneri eller nederlag vid bränneri kunna föras till ort med nederlagsrätt, att derstädes under vederbörande tullförvaltnings uppsigt och kontroll uppläggas. Föreskrifter angående å sådant nederlag upplagdt bränvins behandling, i afseende å sättet för uttagning, afgiftens erläggande, tiden för nederlagsrätten o. s. v. hafva ansetts böra af Kongl. Maj:t meddelas i närmaste likhet med hvad för utländska varor å tullnederlag redan är stadgad.”

”Fördelarne af ett dylikt beskattningens ordnande synas Utskottet obestriddliga. Tillverkaren eller köparen af bränvin kunna derigenom, utan hinder af på beskattningssättet beroende kostnader och olägenheter, behålla sin vara, till dess de finna densammas afyttrande med sin fördel förenligt, och sålunda äfven med mindre svårighet upprätthålla sin konkurrens på utlandets spritmarknader. En annan, icke mindre betydande fördel häraf torde äfven få anses ligga i bränvinstillverkningens jemnare reglerande efter tillgången

på inhemska råämnena, enär öfverskottet af en rik, men mindre god skörd sålunda bör kunna lättare tillgodogöras genom förvandling till spritvara, som antingen exporterades eller upplades till framtida behof och derigenom dels ett kommande års möjligen knappare och dyrbarare skörd undgå att hårdt tagas i anspråk för tillfredsställande af landets förbrukning af bränvin, dels äfven så väl råvaran som bränvinet otvifvelaktigt vida mindre komma att underkastas de starka prisvexlingar, som nu i hög grad störa ej mindre produktionen än omsättningen."

Med godkännande i hufvudsaklig mån af denna motivering och de ur densamma härflytande stadganden, har Utskottet från dem afvikit endast i afseende å bestämmelserna angående nederlagsrättens utsträckning äfven till andra orter än tillverkningsstället, hvilka bestämmelser ur det nu framlagda författningsförslaget blifvit uteslutna. Denna inskränkning har dock icke föranledts af något misskännande af en dylik utsträckt nederlagsrätts fördelar, men väl deraf, att Utskottet ansett det vara nödigt att innan en sådan nederlagsrätt med deraf föranledd förflyttning af bränvin från ett nederlag till ett annat af Riksdagen medgifves, Kongl. Maj:t, efter inhemtande af vederbörande myndigheters yttranden först må pröfva om och på hvilka vilkor en sådan nederlagsrätt kan, med bibehållande af tillbörlig trygghet för Statsverket, tillåtas; och Utskottet har sålunda funnit rättast, att Riksdagen, med anmälan om sin uppfattning af ärendets vikt, nu endast hos Kongl. Maj:t anhåller om framläggande för Riksdagen af förslag i detta ämne.

De stadganden åter, som Utskottet funnit erforderliga och lämpliga för ordnande af nederlaget vid brännerierna hafva sammanförts i förslaget till författning om tillverkning af bränvin under §§ 14, 15, 16 och 17, och får Utskottet, i enlighet med hvad ofvan blifvit anfördt i afseende å sjelfva grundsatsen, hemställa:

1:o.

att tillverkare af bränvin, derest han icke vill förskottsvis inbetala större eller mindre del af afgiften, må ega rätt inlägga den del af tillverkningen, för hvilken afgift icke blifvit erlagd, i särskildt, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande godkänt magasin, att under kronans lås och nyckel förvaras, samt att efter slutad bränning det upplagda bränvinet derstädes under viss bestämd tid bibehålla mot erläggande af nederlagsafgift till staten och med vilkor, att nederlagsmagasinet förblifver under af Konungens Befallningshafvande förordnad tillsyningsmans vård och uppsigt; samt

2:o.

att Riksdagen må i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta tillse i hvad mån och på hvilka vilkor rättighet till uppläggande på nederlag af inhemskt obeskattadt bränvin må kunna medgifvas såväl å ort, der allmän nederlagsrätt för utländska tullpligtiga varor åtnjutes, som å andra för dylikt nederlag af bränvin lämpliga platser, samt derefter till Riksdagen i detta ämne afgifva förslag.

I sammanhang med och i hufvudsaklig anledning af dessa förändrade föreskrifter angående tiden och sättet för beskattningens utgörande, har Utskottet äfven föreslagit upphäfvande af den tillåtna bränningstidens nu stadgade indelning i terminer och medgifvande af frihet för tillverkaren att efter erhållet tillståndsbevis för bränvinsbränningens bedrivande utöfva sin handtering under den längre eller kortare tid, han sjelf kan finna med sin fördel förenligt. I öfverensstämmelse med hvad sistlidet år i detta afseende anfördes, anser nemligen Utskottet, att denna terminsindelning icke kan hädanefter, och såvida Utskottets ofvan framställda förslag angående nederlagsrätten vinner bifall, i något afseende blifva behöflig och följaktligen, såsom derjemte förorsakande tillverkaren både olägenheter och kostnader, böra ur författningen borttagas.

Sedan Utskottet, i enlighet med sin redan framställda plan för betänkandets uppställning, sålunda icke allenast redogjort för de väsendtligaste förändringar i den gällande lagstiftningen angående tillverkning af bränvin, som befunnits erforderliga, utan äfven hemställt om deras godkännande, får Utskottet nu afgifva yttranden angående samtliga föreslagna förändrade bestämmelser i afseende å såväl förordningen om tillverkning som äfven om försäljning af bränvin. Och får Utskottet dervid först yttra sig

Litt. A.*Angående villkoren för tillverkning af bränvin.*

Då de till Utskottet hänvisade motioner i förevarande ämne innefatta förslag om dels fullständig och genomgripande omarbetning af nu gällande

författning, dels äfven om flerfaldiga förändringar i densamma särskilda stadganden, och då upptagandet af deras olika yrkanden vid redogörelsen för det framställda lagförslagets särskilda paragrafer skulle icke allenast föranleda mycken vidlyftighet utan äfven störande inverka på klarheten och enkelheten i betänkandets uppställning och behandling, har Utskottet ansett lämpligast att dem här främst och i ett sammanhang anmäla, med anhållan derjemte, att de, så vidt de icke blifva föremål för vidare yttrande, må anses besvarade genom den här nedan följande motiverade redogörelsen för Utskottets framställda förslag till ny författning angående villkoren för tillverkning af bränvin.

Sådana yrkanden hafva blifvit framställda:

af Herr *N. S. von Koch* (motion N:o 33) inom Första Kammaren, som hemställt: att förordningen angående villkoren för tillverkning af bränvin måtte erhålla den lydelse bil. a. till hans motion innefattar eller med undantag endast för skattesiffran, som föreslagits till 1: 10 för kanna bränvin, alldeles densamma, som Bevillnings-Utskottets förslag af år 1870 utvisar;

af Herr *F. A. Forssbeck* (motion N:o 100) inom Andra Kammaren, som föreslagit: "att den nuvarande terminsindelningen borttages, så att tillverkningen under nu stadgade tidrymd, 1 Oktober—1 Maj, må utöfvas huru lång tid som helst, endast derunder begränsad emellan 100 och 1,200 kannor i medeltal för hvarje tillverkningsdygn, samt att minsta tillverkningen vid ett bränneri blifver 1,500 kannor af normalstyrka, för hvarje gång som anmälan till bränning skett";

"att bränvinstillverkaren må vara obetaget att antingen förskottsvis erlägga bränvinsskatten, dock icke för mindre än 1,500 kannor hvarje gång, eller ock att upplägga det tillverkade bränvinet på nederlag under offentlig kontroll, samt att sedan endast i mån af från nederlaget skeende uttag af varan erlägga den derå belöpande afgiften";

"att allt af kontrollör uppmätt bränvin, hvarför skatt i förskott ej är erlagd, upplägges å nederlag i fasta magasin vid egendomarne eller brännerierna på krönta och numererade kärl, under kontrollörens lås och vård, med skyldighet för honom att hvar åttonde dag till Civil-departementets kontrollbyrå och vederbörande Landshöfdinge-embete ingifva bevis om det sålunda upplagda bränvinets kannetal, kärlets antal, nummer och innehåll, hvarjemte ett sådant bevis, underskrifvet af kontrollören, brännerivittnet och tillverkaren, denne sistnämnde tillställles. Detta bevis vore då den rättshandling, på hvilken innehafvaren egde att uttaga större eller mindre del af bränvinet från nederlaget, mot erläggande af stadgad skatt. Börande den nu yrkade nederlagsrätt genom en särskild förordning om nederlag för inhemsk sprit regleras;"

"att denna nederlagsrätt för svenskt bränvin ej utsträckes längre än från

från den 1 Oktober det ena året till samma tid nästföljande, då allt å nederlag liggande bränvin bör vara utrymdt;"

"att från det vid uppmätning erhållna och till normalstyrka reducerade kannetal bränvin afdrages för afdunstning 3 procent, hvarefter återstoden utgör det kannetal bränvin, för hvilket stadgad afgift efter 70 öre per kanna skall utgå;"

"att för bränvin, som exporteras, såväl till uppmuntrande af sådan export som ersättning för dervid nödvändig förädling och deraf uppstående kostnader, tillägges exportören, förutom restitution af bränviusskatten, en så kallad exportpremie af minst 3 öre per kanna; och"

"att för allt bränvin, som å nederlag upplägges, vare sig sådant sker i tillverkarens, annan enskild persons eller Kronans nederlagsmagasin, erlägges till staten en nederlagsafgift af högst 1 öre per kanna;" samt

af Herr *Friherre A. H. E. Fock* (motion N:o 38) inom Andra Kam-maren, som ansett sig böra föreslå åtskilliga förändringar, hvilka, utan att rubba grunderna i gällande lagstiftning angående detta ämne, skulle undan-rödja vissa i densamma förekommande oegentligheter och onödigt inskrän-kande bestämmelser. Då dessa Friherré Focks yrkanden blifvit dels i Ut-skottets författningsförslag uppmärksammade, dels äfven och i följd af de i detsamma förekommande framställningar angående upphäfvande af såväl brän-ningstidens indelning i terminer som af skyldighet att i förskott erlägga till-verkningsafgiften bort förfalla, torde Utskottet icke behöfva dem här åter-upprepa, utan får för kändedomen af deras innehåll hänvisa till motionen.

Art. I.

Om rättighet till bränvinstillverkning och tiden för dess utöfning.

§§ 1 och 2.

Dessa §§ innehålla oförändradt samtliga de i §§ 1 och 5 af nu gäl-lande författning intagna stadganden angående behörighet att tillverka brän-vin; och har Utskottet i detta hänseende sålunda föreslagit endast den än-dring, som för erhållande af en följdriktigare ordning emellan författningens föreskrifter varit påkallad, att uppflytta nuvarande § 5 till näst efter § 1;

3:o

hvilken omflyttning torde godkännas.

§ 3.

I denna § har Utskottet under olika moment sammanfört samtliga de allmänna föreskrifter, som befunnits nödiga i afseende å såväl tiden för bränvinstillverknings utöfvande som högsta och lägsta tillverkningsbeloppet på dygn, samt derjemte intagit ett nytt stadgande angående minsta tillåtna tillverkning i sin helhet vid något bränneri.

Den i allmänhet tillåtna tiden för bränvinstillverknings bedrivande har Utskottet trott böra bibehållas vid de nu dertill bestämda sju månaderna, från 1 Oktober till 1 Maj, men deremot, i enlighet med hvad redan blifvit angående olägenheterna af tillverkningens bindande vid bestämda terminer anfördt, ansett alla stadganden derom kunna lämpligen ur den nya författningen utgå. Då bränningsåret sålunda hädanefter skulle begynna med den 1 Oktober, har Utskottet derjemte bort erinra, att detta icke synes kunna föranleda någon förveckling, om, såsom äfven af andra skäl vore önskligt, den nya förordningen blefve så tidigt till allmän efterrättelse kungjord, att den redan vid nämnda tid kunde vinna tillämpning; hvarföre Utskottet hemställer:

4:o

att bränvinstillverkning må, på sätt § 3 mom. 1 bilagda förslag närmare utvisar, vara tillåten från 1 Oktober till 1 Maj nästföljande år.

Hvad åter beträffar tillverkningsbeloppet på dygn, har detsamma blifvit föreslaget till lägst 200 och högst 1200 kannor af normalstyrka. Den nu gällande författningens § 4 bestämmer väl den minsta tillverkningen på dygn i medeltal under termin till 300 och den högsta till 1000 kannor, men vid jämförelse med §§ 20 och 21, hvilka medgifva att tillverkningen under hvarje termin må med högst $\frac{1}{5}$ under- eller öfverstiga det för denna tid anmälda belopp, befinnes för det närvarande den tillåtna tillverkningen i sjelfva verket vara begränsad emellan 240 och 1,200 kannor. I detta sålunda bestämda minsta belopp har Utskottet, för att i någon mån tillmötesgå en ofta upprepad önskan, ansett sig böra föreslå en nedsättning eller afrundning till 200 kannor.

Att deremot, såsom af Herr Forssbeck blifvit yrkadt, nedsätta det minsta tillverkningsbeloppet på dygn till 100 kannor, har Utskottet äfven nu, såsom vid flera föregående riksdagar, ansett kunna alltför mycket bidra till små bränneriers återutspredande öfver landet och derigenom föranleda en vådlig återgång från en lagstiftning, som, ehvad än mot några dess enskilda delar kunnat anmärkas, visat i tillämpningen mycket välgörande verkningar.

Då dertill kommer att en dylik åtgärd otvifvelaktigt skulle betydligt försvåra och fördyra kontrollen öfver tillverkningen, för hvilken i allt fall kostnaderna ansetts böra af statsmedel bestridas, har Utskottet funnit sig sakna skäl att å detta yrkande fästa något afseende.

Då det till följd af terminsindelningens borttagande och tillverkarens frihet att af den för bränvinstillverkning tillåtna tid begagna så stor eller ringa del, han sjelf kan för godt finna, skulle kunna befaras att tillverkningen vid något bränneri nedsjönke till en obetydlighet, hvarigenom statens inkomst deraf blefve alltför ringa i förhållande till kontrollkostnaderna, har Utskottet i mom. 2 af § 3 äfven intagit det stadgande, att tillverkningen i sin helhet icke vid något bränneri får understiga 3,000 kannor, hvilket belopp motsvarar en bränningstid af 15 på hvarandra följande dygn med den minsta tillverkningen i medeltal af 200 kannor.

Utskottet hemställer alltså:

5:o

att, på sätt i § 3 mom. 2 blifvit föreskrifvet, bränvinstillverkningen begränsas mellan 200—1,200 kannor på dygn, och att minsta tillverkningen vid något bränneri bestämmes till 3,000 kannor.

I § 3 mom. 3 har Utskottet infört en definition å uttrycket tillverkningsdygn,

6:o

hvilken definition torde godkännas.

Då, enligt hvad anfördt blifvit, den minsta tillverkningen vid något bränneri ansetts böra bestämmas till 3,000 kannor, men inträffa kan, att påbörjad tillverkning blifver utan något bränneriidkarens vållande afbruten, innan detta minsta belopp hunnit afverkas, i hvilket fall tillverkaren bör vara från allt ansvar fri, har Utskottet i mom. 4 föreslagit det stadgande, att om bränneri eller der begagnad redskap genom vådeld eller annan olyckshändelse väsendtligen skadas, eller ock Kongl. Maj:t pröfvar skäligt att bränvinsbränning under i allmänhet tillåten tid inställa, skall den här förut bestämda minsta tillverkning beräknas efter det antal tillverkningsdygn, som förflutit från och med det, då tillverkningen enligt gjord anmälan skolat begynna, till det, hvarunder bränvinsbränningen af någon utaf dessa anledningar blifvit afbruten; hemställande alltså:

7:o

att det i § 3 mom. 4 förekommande stadgande måtte bifallas.

Det i nu gällande författnings § 2 mom. 3 intagna förbud mot bränvinstillverkning eller mäsckberedning dertill under tiden från klockan 10 om aftonen näst före sön- eller helgedag till klockan 10 om aftonen å sådan dag har blifvit såsom allmän regel bibehållet och i förslaget infördt under mom. 5 af § 3. Men då, på sätt inom Utskottet blifvit anfördt, det derigenom föranledda långa uppehåll i för bränvinstillverkningen af hvitbetor nödiga operationer tillskyndar denna handtering betydliga förluster, samt lätteligen kan komma att, i mån af de använda metodernas utveckling, medföra sådana äfven för annan bränvinstillverkning, har Utskottet ansett att, der förhållandena sådant ovilkorligen påkalla, någon lindring i detta stadgande borde beviljas. Af denna anledning har Utskottet i ifrågavarande moment föreslagit ett tillägg, hvarigenom åt Kongl. Maj:t lemnas att, efter ansökan och der sådant för särskilda tillverkningsmetoders begagnande pröfvas oundgängligen nödvändigt, från detta allmänna förbud meddela undantag, och hemställer alltså:

8:o

att detta i § 3 mom. 5. intagna stadgande måtte godkännas.

§ 4.

De i denna § förekommande allmänna bestämmelser angående beskaffenheten af för bränvinstillverkning nödig redskap äro lika lydande med de i författningens § 3 nu meddelade, endast med den förändring, att de i sistnämnda § förekommande slutorden: "finnas i denna författning stadgade" blifvit utbytt mot orden "äro eller varda föreskrifna"; och har sådant utbyte skett med afseende å de förändrade föreskrifter angående redskaps beskaffenhet, som kunna komma att intagas i ordningsstadgan för brännerierna; och hemställer Utskottet:

9:o

att denna redaktionsförändring må godkännas.

§ 5.

De här gifna föreskrifter angående dels inom hvad tid och på hvad sätt anmälan till bränvinstillverkning skall göras, dels äfven huru tillståndsbevis dertill skall meddelas, motsvara i det väsendtligaste de i § 6 af nu gällande författning meddelade. Men då Utskottet föreslagit, att all indelning af tillverkningstiden i vissa terminer skall upphöra, och tillverkare af bränvin, efter erhållet tillstånd till brännerirörelses bedrifvande, i allmänhet ega full frihet att, utan föregången anmälan derom, sjelf bestämma, icke mindre den tid, under hvilken han vill sin handtering utöfva, än äfven det belopp, han vill tillverka, så hafva såväl de i § 6 nu förekommande stadganden angående anmälan om bränvinstillverkning för viss tid och för viss kvantitet samt tillståndsbevisets uppgift om den erlagda afgiftens belopp, som äfven de i § 7 lemnade, om hvad iakttagas bör, då tillverkare vill den anmälda tiden eller beloppet antingen öka eller minska, blifvit såsom icke vidare egande tillämpning ur författningsförslaget uteslutna; och hemställer Utskottet alltså:

10:o

att § 5 må erhålla den lydelse, förslaget innehåller.

§§ 6, 7 och 8.

I dessa §§ hafva blifvit sammanförda erforderliga föreskrifter, dels angående skyldighet för tillverkare, hvilken, efter vederbörlig anmälan om bränvinstillverkning, antingen hos Konungens Befallningshafvande förklarar sig vilja derifrån afstå, eller icke inom bestämd tid efter anmälan densamma företager, eller slutligen utan föreskrifven anmälan tillverkningen afbryter, att ersätta belöpande kontrollkostnader, dels äfven huru förhållas skall, då tillverkare vill före den allmänna bränningstidens utgång med handteringen upphöra. Då samtliga dessa stadganden äro synnerligen enkla och icke synas erfordra någon särskild motivering, hemställer Utskottet:

11:o

att de i §§ 6, 7 och 8 intagna stadganden må bifallas och §§ erhålla den lydelse, förslaget utvisar.

§ 9

är lika lydande med författningens § 8 med sådana förändringar endast af deri förekommande hänvisningar, som af den olika paragrafföljden i förslaget varit föranledda.

§ 10.

Nu gällande förordnings § 9 förbjuder bränvinstillverkning i sammanhang med pressjästberedning under annan tid, än för bränvinstillverkning i allmänhet stadgad är. Då likväl detta förbud beröfvar pressjästfabrikerna hvarje möjlighet att under en icke obetydlig del af året tillgodogöra sig den vid beredningen af pressjäst erhållna alkohol, i följd hvaraf deras tillverkning blifver fördyrad och urståndsatt att uthålla täflan med utlandets, har Utskottet ansett detsamma böra upphävas och ersättas genom ett medgiftande för dylika fabriker, att, efter erhållet tillstånd af Konungens Befallningshafvande samt med iakttagande af de vilkor, som dels äro i denna förordning stadgade, dels ock ytterligare kunna af Kongl. Maj:t pröfvas erforderliga, få äfven under tiden från den 1 Maj till den 1 Oktober utöfva sin handtering mot erläggande af någon särskild afgift. Denna afgift, som i § 12 blifvit föreslagen att, oberäknadt den för allt tillverkad bränvin stadgade beskattning, utgå med 25 öre per kanna bränvin af normalstyrka, synes vara tillräcklig att förekomma hvarje sådan handtering, der under sken af pressjästberedning hufvudändamålet vore framställande af bränvin; och hemställes

12:o

att de angående bränvinstillverkning i sammanhang med pressjästberedning i § 10 föreslagna stadganden må godkännas.

§ 10 i gällande förordning förbjuder att vid ättikeberedning eller annan fabrikation begagna bränvinsredskap under andra vilkor än som för bränvinstillverkning äro stadgade. Såsom i Friherre Focks omnämnda motion finnes anfördt, kan stadgandet antingen anses afse att endast förbjuda tillverkning af bränvin, såsom råämne för ättikeberedning eller annan fabrikation under andra vilkor än som äro gällande för bränvinstillverkning i allmänhet, eller ock bör den tolkas strängt efter ordalydelsen, och sålunda hvarje industriidkare vara förbjuden att för sin industris behof fritt begagna sådana redskap, som vid bränvinstillverkning brukas. I förra fallet är stad-

gandet öfverflödigt, emedan författningen i allmänhet bestämmer de för bränvinstillverkning gällande villkoren, och med böter belägger all annan sådan tillverkning såsom oloflig, i sednare fallet åter kan den blifva och har verkligen blifvit störande för industrien, emedan i åtskilliga industrigrenar användes redskap likartad med den vid tillverkning af bränvin; och hemställes alltså:

13:o

att § 10 i nu gällande förordning måtte ur den nya författningen få uteslutas.

Art. II.

Om bränvins beskattning och uppläggande på nederlag.

Denna artikel motsvaras i det väsendtliga af nu gällande författnings tredje artikel; men har Utskottet, för vinnande af en bättre ordningsföljd i författningens stadganden, uppflyttat densamma till närmast efter de i artikeln I innefattade allmänna föreskrifterna angående rättighet till bränvinstillverkning och tiden för dess utöfning.

§ 11.

Denna paragrafs första moment, som bestämmer beloppet af tillverkningsafgiften per kanna bränvin, motsvarar och är, med undantag af skattesiffran jemte hänvisningen, lika lydande med § 17 i gällande förordning. I tillverkningsafgiften har deremot blifvit föreslagen en förhöjning med 10 öre per kanna bränvin af normalstyrka, eller från 70 till 80 öre. Då Utskottet, såsom nedan under § 26 sägs, funnit sig böra tillstyrka, att vid uppmätning af det tillverkade och skattskyldiga bränvinet ett skäligt afdrag må beviljas för den afdunstning eller så kallade schwindung, som särdeles under de första dagarne efter tillverkningen eger rum, hvilket afdrag i verkligheten innefattar en skattelindring, och då derjemte, i händelse de framlagda förslagen om upphörande af skyldigheten till förskottsbetalning af giften och densammes erläggande först då varan utgår i allmänna handeln vinna Riksdagens bifall, bränvinstillverkningsindustrien bör i väsendtlig mån vara befriad från skattens tunga, hvilken komme att mera direkt återfalla på förbrukningen, så har Utskottet ansett sig kunna föreslå en förhöjning i

den nu bestämda tillverkningsafgiften från 70 till 80 öre. Och har Utskottet äfven deraf, att Statsverket, genom borttagandet af skyldigheten att i förskott erlägga tillverkningsafgiften, otvifvelaktigt kommer att till en början lida en icke obetydande minskning i sina af bränvinsbeskattningen påräknade inkomster, funnit ett icke oväsentligt stöd för sin hemställan:

14:o

att tillverkningsafgiften för hvarje kanna bränvin af normalstyrka må bestämmas till 80 öre.

Då, såsom allmänt känt är, bränvin kan utföras först efter undergången förädling eller rening, vid hvilken operation en icke obetydlig kvantitet går förlorad, men restitution af afgiften endast beviljas för det bevisligen utförda kannetalet, så synes det obestridligt, att den nu gällande lagstiftningen angående restitution af erlagda afgifter vid utförelse af bränvin, ehuru den i allmänhet stadgar, att godtgörelse för den erlagda tillverkningsafgiften skall vid utförelse till utrikes ort åtnjutas, likväl icke medgifver en godtgörelse, som fullt motsvarar den för det utförda bränvinet verkligen erlagda tillverkningsafgiften. Man har i afseende å restitution af erlagda tullafgifter vid utförelse af t. ex. raffineradt socker fäst tillbörlig uppmärksamhet å dylikt förhållande, enär vid export af socker, utaf utländskt råämne inrikes raffineradt, beviljas restitutionsvis 12 öre per skålpund, ehuru råsockret i tullafgift erlagt endast 10 öre per skålpund, och Utskottet har ansett icke mindre billig likställighet i detta hänseende af olika industri-grenar, än äfven omsorgen att underlätta en för landet särdeles vigtig export af sprit, påkalla ett stadgande i samma syfte angående jemväl restitution af erlagd tillverkningsafgift för bränvin. Då likväl det noggranna bestämmandet efter dessa grunder af restitutionens tillbörliga belopp erfordrar en utredning, som Utskottet icke ansett sig kunna åstadkomma, har Utskottet nu endast velat hemställa:

15:o

att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta för Riksdagen framlägga förslag till förordning angående restitution af erlagd tillverkningsafgift vid utförelse till utrikes ort af svenskt bränvin, hvori restitutionens belopp vore bestämdt med nödig hänsyn till den minskning i bränvinets kvantitet, som uppkommer vid dess förädling till sprit.

§ 12.

I enlighet med hvad under § 10 blifvit anfördt, har Utskottet för allt i samband med pressjästberedning under Maj till och med September månader tillverkad bränvin här föreslagit en tilläggsafgift af 25 öre per kanna.

Såsom påföljd för öfverträdelse af de i § 3 mom. 2 meddelade stadganden, angående såväl högsta och lägsta tillverkningen på dygn, som minsta tillverkningen i sin helhet, har Utskottet velat fastställa särskilda afgifter, hvilka ansetts lämpligen böra föreslås att utgå med 25 öre per kanna och följaktligen i denna § intagit föreskrifter, dels att för hvarje kanna, hvarmed tillverkningen öfverstigit det högsta medgifna beloppet för dygn eller 1,200 kannor, skall, jemte den i § 11 bestämda, såsom särskild tilläggsafgift betalas 25 öre, dels äfven att, der tillverkningen understigit antingen det lägsta beloppet för dygn af 200 kannor eller den minsta tillåtna tillverkningen i sin helhet af 3,000 kannor, skall för skilnaden emellan det minsta tillåtna tillverkningsbeloppet och hvad verkligen blifvit tillverkad erläggas en afgift af 25 öre för hvarje kanna.

Slutligen har Utskottet af lätt insedda skäl föreslagit, att samtliga de i paragrafen bestämda särskilda afgifter skola vid stadgad påföljd sednast inom fjorton dagar efter tillverkningstidens slut till landtränteriet inbetalas. Och hemställer Utskottet:

16:o

att de särskilda afgifterna må godkännas och § 12 erhålla den lydelse, författningsförslaget innehåller.

§ 13.

Såsom af Utskottet i inledningen till Betänkandet redan blifvit omnämndt, hafva olägenheterna af det nuvarande beskattningssättet utgjort en betydande anledning till den allmänna önskan om en förändrad lagstiftning angående beskattning af bränvin. Genom stadgandet om bränvinsafgifternas erläggande förskottsvis, innan ens någon tillverkning ännu egt rum, har nemligen tillverkaren tillskyndats en mängd förluster och sjelfva industrien fått vidkännas åtskilliga inskränkingar och svårigheter, hvilka i hög grad hämmat dess rationela utveckling. I syfte att undanrödja dessa olägenheter har Utskottet i denna § gifvit förslag till stadganden, genom hvilka det

lemnas åt tillverkarnes fria val att antingen inbetala i förskott större eller mindre del af den bestämda bränvinsskatten och deremot få i mån af tillverkningens fortgång ur bränneriet uttaga och fritt föfoga öfver en motsvarande quantitet bränvin, eller ock att upplägga det tillverkade bränvinet på nederlag under offentlig kontroll och endast i mån af från nederlaget skeende uttag af bränvin erlägga den därför belöpande afgift. Det belopp, för hvilket betalning förskottsvis får ske, har blifvit föreslaget till minst 1,500 kannor, emedan en alltför besvärlig och tidsödande bokföring vid landtränterierna skulle kunna föranledas af tillverkares oinskränkta rätt att sålunda inbetala äfven mindre summor.

Derjemte har Utskottet i mom. 3 föreslagit, att vid sådan olyckshändelse, som i § 3 omförmäles, må under stadgade vilkor återbäring beviljas af så stor del af den förskottsvis erlagda afgiften, som ej motsvaras af tillverkad och uppmätt äfvensom befintligt uppmätt bränvin; Utskottet hemställer alltså:

17:o

att de i § 13 af förslaget intagna stadganden angående erläggande och återbäring af bränvinsskatt må godkännas.

§ 14.

Då vid förslags afgifvande till sålunda förändrade bestämmelser angående sättet för afgiftens erläggande i främsta rummet måst iakttagas, att statens rätt och säkerhet för dess på bränvinsbeskattningen beroende inkomster tillbörligen betryggades, har Utskottet, efter noggran pröfning af hvad i sådant afseende bort uppmärksammas, i denna § mom. 1 formulerat de stadganden angående inrättningen och beskaffenheten, läget och öfvervakande af till bränneri hörande nederlagsmagasin, hvilka ansetts för ändamålet erforderliga.

Genom de i mom. 2 och 3 gifna föreskrifter, att före uppläggandet af nederlag bränvin skall vara uppmätt och profvad af kontrollören, som i sin journal antecknar såväl antalet kärl och deras innehåll till kannetal och styrka, som äfven den påförda skattens belopp, samt att tillverkare eller hans ombud skall i samma journal anteckna sitt erkännande i afseende å mätningen och profningen, har, enligt Utskottets åsigt, blifvit förbyggd, icke allenast hvarje tvistighet angående den quantitet bränvin, som blifvit å nederlaget upplagd och för hvilken skatt skall erläggas, utan äfven hvarje under-

slef från tillverkarens sida, enär, såsom äfven i § 16 mom. 2 uttryckligen säges, bestämd afgift sedermera skall utgöras för det belopp bränvin, som enligt såväl kontrollörens som tillverkarens eget erkännande blifvit å nederlaget upplagdt, antingen detta belopp vid uttagningen finnes der qvarliggande eller ej.

Då vid noggrant iakttagande af hvad här blifvit föreslaget angående uppläggande af bränvin å nederlag vid bränneri och tillsyn deröfver under den tid, bränvinstillverkningen derstädes bedrifves och brännerikontrollör finnes å stället närvarande, full trygghet för statsverkets inkomster synes kunna vinnas, hemställer Utskottet:

18:o.

att de i § 14 föreslagna stadganden, angående nederlag vid bränneri och uppläggande af obeskattadt bränvin derå, må bifallas och paragrafen erhålla den lydelse, förslaget utvisar.

§ 15.

Då tillverkare efter slutad bränning kan finna för sig mera fördelaktigt att låta det tillverkade bränvinet under någon tid på nederlag qvarligga, än att mot erläggande af skatt få detsamma genast disponera, har, i följd-enlighet med grundtanken i Utskottets förslag, att beskattningen skall utgöras först då bränvinet till förbrukning inom landet utlemnas, rättighet dertill bort honom tillerkännas. Denna § mom. 1 medgifver sålunda tillverkare att äfven efter tillverkningens slut få, utan erläggande af beskattningen, sitt bränvin å nederlag vid bränneri behålla, samt bestämmer såväl vilkoren som tiden för denna rätts åtnjutande. Såsom sådana vilkor hafva stadgats, dels vederbörlig anmälan, dels att nederlagsmagasinet ställes under af Konungens Befallningshafvande förordnad tillsyningsmans uppsigt, dels slutligen erläggande af en bestämd nederlagsafgift. På det kostnaderna för denna uppsigt, hvilka, eburu direkte af staten bestridda, likväl bort statsverket genom nederlagsafgifterna ersättas, icke måtte blifva alltför betungande, har Utskottet ansett att, der så finnes utan svårighet kunna ske, flera nederlagsmagasin borde ställas under öfvervakande af en gemensam tillsyningsman och följaktligen i § 34 föreslagit, att Konungens Befallningshafvande skall tillförordna lämplig person att inom visst distrikt utöfva tillsyn å nederlagen, äfvensom bestämma, hvilka nederlag som under hvarje dylik tillsyningsman skola stå. Genom denna åtgärd har det blifvit möjligt att bestämma nederlagsafgiften särdeles låg, eller till 10 R:dr för hvarje helt tusental kannor

bränvin, hvarigenom och då den minsta qvantitet bränvin, som må å nederlag finnas, af Utskottet, på sätt här nedan förmäles, blifvit föreslagen till 3,000 kannor, den lägsta nederlagsafgift kommer att utgöra 30 R:dr.

I afseende å den tid, under hvilken bränvin må å nederlag vid bränneri qvarligga, har densamma ansetts kunna utsträckas till det nya bränningsårets ingång eller den 1 Oktober, då samtliga dessa nederlagsmagasin bort vara utrymda.

Ehuru kostnaderna för uppsigten öfver nederlag vid bränneri i allmänhet ansetts böra af staten bestridas, har dock Utskottet funnit behöfligt ett stadgande, att, om tillverkare vill för förvaltning i nederlagsmagasin kalla tillsyningsman oftare än en gång i veckan, skall tillverkaren, jemte fri skjuts, honom ersätta med en bestämd summa, såsom godtgörelse för besvär m. m., och har i mom. 2 denna ersättning blifvit föreslagen till 2 R:dr för hvarje sådan förrättning.

I mom. 3 slutligen hafva föreskrifter blifvit meddelade dels angående uppgift öfver nederlag, dels om bränneri, der bränvin å nederlag finnes upplagdt, under den allmänna bränningstiden åter bringas i gång och kontrollör således dit förordnas, dels äfven om, efter den förnyade tillverkningens upphörande, tillverkare vill låta bränvin å nederlaget qvarligga, äfvensom huru nederlagsafgift skall därför beräknas.

Efter hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet:

19:o.

att de i § 15 intagna stadganden, angående nederlag vid bränneri efter tillverkningens upphörande, må godkännas.

§ 16.

Uti denna paragraf hafva intagits stadganden, att för allt det bränvin, som å nederlag vid bränneri blifvit efter vederbörlig uppmätning enligt kontrollörs intyg upplagdt, skall den bestämda afgiften ovilkorligen utgöras utan afseende å den minskning deri, som genom leakage, afdunstning eller olyckshändelse kunnat uppkomma i det upplagda bränvinets kannetal eller styrka; dock med öppen rätt för Kongl. Maj:t, att, der sådan minskning uppkommit genom af tillverkaren oförvållad olyckshändelse, medgifva den lindring i afgiften, hvartill omständigheterna kunna föranleda; och hemställer Utskottet:

20:o.

att dessa stadganden måtte godkännas.

§ 17.

I afseende å sättet för uttagning af bränvin från brännerinederlag har Utskottet i 1:sta mom. af denna § föreslagit, att, sedan den i § 11 bestämda afgift blifvit i länets ränteri erlagd, och qvittot deröfver till kontrollören eller tillsyningsmannen aflemnadt, denne skall till tillverkarens fria förfogande utlemna det belopp, för hvilket afgift blifvit sålunda erlagd, samt dervid i sin journal anteckna dagen för uttagningen, kärkens nummer och ränteriqvittensets datum, samt dervid äfven bifoga tillverkarens qvitto å det uttagna beloppet; hvarjemte ansetts lämpligt att begränsa uttagningen till minst 1,000 kannor samt helt eller hela kär.

I andra mom. har, för vinnande af nödig ordning och förekommande af möjligt missbruk af nederlagsrätten, det minsta belopp bränvin, som får å nederlag vid bränneri qvarligga, begränsats till 3,000 kannor, motsvarande den minsta tillverkning, som vid något bänneri får ega rum, och stadgats, att, der det qvarliggande bränvinet understiger detta belopp, skall det inom åtta dagar från nederlaget uttagas; och hemställes:

21:o.

att de i mom. 1 och 2 af § 17 sålunda intagna stadganden måtte bifallas.

Då Utskottet redan i inledningen till sitt betänkande hemställt om underdånig skrifvelse med anhållan, att Kongl. Maj:t ville till Riksdagen framlägga förslag angående de föreskrifter, som kunna finnas erforderliga för beredande af en med full trygghet för statsverket förenlig mera utsträckt nederlagsrätt för inhemskt obeskattadt bränvin, hafva några stadganden, afseende en sådan vidsträcktare nederlagsrätt, icke blifvit i föreliggande förslag till författning intagna.

Art. III.*Om brännvins distillering och rening.*

§§ 18 och 19

äro lika lydande med författningens §§ 11 och 12.

Nu gällande förordnings § 14, som förbjuder distillering af bränvin från klockan 10 om aftonen näst före sön- eller helgedag till klockan 10 om aftonen å sådan dag, har blifvit ur förslaget utesluten, af anledning att denna näring synts böra underkastas endast allmänna lagens föreskrifter om sabbatens helgd;

22:o.

hvilket torde godkännas.

§ 20.

Lika lydande med författningens § 13.

§ 21.

Motsvaras af § 15 i författningen. Vid jemförelse emellan denna § och §§ 10, 11 och 12, sådana de nu lyda, synes af desamma kunna härledas dels ett förbud mot användning af distilleringsredskap för hvilket ändamål som helst af andra än den, som antingen förvärfvat rätt till distillering af bränvin eller tillhöra någon af de i § 15 upptagna kategorier. Då emellertid det enligt Utskottets förmenande och såsom Friherre Fock i sin ofvananförda motion erinrat, ej är med en sund och billig lagstiftning öfverensstämmande att förbjuda eller lägga hinder i vägen för andra med bränvinstillverkning ej samband egande industrigrenar, derföre att inom dem använd redskap möjligen skulle kunna missbrukas; då vidare de i samma § stadgade vilkor för apothekares rätt att för farmaceutiska behof begagna distilleringsredskap af samma skäl ej synas böra bibehållas, så har Utskottet åt denna § föreslagit en lydelse, hvarigenom dels rättigheten att i allmänhet begagna distilleringsredskap blifvit betryggad och dels ifrågavarande institutioner äfvensom apothekare erhållit en till egna behof eller farmaceutiskt ändamål inskränkt rätt att äfven distillera sprit. Utskottet hemställer alltså:

23:o.

att § 21 må erhålla den lydelse, författningsförslaget utvisar.

I sammanhang dermed hafva äfven uteslutits momenten 2, 3 och 4 af § 15, hvilka stadga: mom. 2: "Likaså ege apothekare att för farmaceutiska behof utan afgift nyttja två distilleringspannor, en af högst tjugu och en af

högst tolf kannors rymd. Skulle på något ställe apotheksrörelsen göra flera pannors begagnande nödigt, må ansökning derom hos Oss ske;" mom. 3: "De i denna § omnämnda destilleringsredskap få ej med rektifikationsapparat vara försedda," och mom. 4: "Redskap, som af apothekare för farmaceutiska behof begagnas, skall vara af vederbörande justerare mätt och stämplad." Slutligen har äfven författningens § 45, som stadgar: "Apothekare, som för farmaceutiska behof nyttjar ostämplad redskap eller destilleringspanna af större rymd, än medgifven är, eller destilleringspannor utöfver tillåtet antal, böte från och med 20 till och med 200 R:dr", samt: "Använder apothekare panna med rektifikationsapparat, böte såsom i § 44 mom. 1 sägs," blifvit, såsom i följd af nyssnämnda förslag icke egande någon tillämpning, borttagen; och får Utskottet hemställa:

24:o.

att dessa utslutningar måtte godkännas.

§ 22

är lika lydande med författningens § 16.

Art. IV.

Om tillsyn vid bränvins tillverkning och destillering.

§ 23.

Denna paragraf motsvarar § 26 i författningen; och har Utskottet deri endast föreslagit sådana ändringar, att stadgandet det kontrollör skall antagas särskildt för hvarje termin må utslutas, äfvensom att arfvodena för kontrollörer blifvit fastställda till en bestämd summa om dagen. Utskottet har nemligen ansett det i afseende å dessa arfvodens belopp nu gällande latitudsystem, enligt hvilket kontrollör skall för tillsyn å ett bränneri erhålla minst 3 och högst 5 R:dr, för två brännerier från 5 till 7 R:dr och för tre brännerier från 7 till 9 R:dr, allt för hvarje dag, vara mindre lämpligt och böra ersättas genom bestämda arfvoden, hvilka blifvit, såsom medeltal af nu föreskrifna belopp, föreslagna att utgå med respektive 4, 6 och 8 R:dr för hvarje dag. Derjemte har äfven föreskriften i mom. 2 af förordningens § 26, att Konungens Befallningshafvande skall bestämma kontrollörs resekostnadsersättning, blifvit förändrad derhän, att kontrollör skall njuta ersättning för resekostnader, enligt gällande ordningsstadga för brännerierna; och hemställer Utskottet:

25:o.

att de i § 23 intagna stadganden angående arfvode och resekostnadsersättning för bränvinskontrollör må godkännas.

Då stadgandet i nu gällande förordnings § 27, att kontrollör, som vid det under hans uppsigt ställda bränneri finner någon afvikelse från denna författning vara begången, skall sådant genast gifva tillkänna hos allmän åklagare, hvilken skall afvikelsen åtala, egentligen utgör en del af kontrollörens instruktion, så har Utskottet ansett detsamma böra i den nya författningen införas näst efter de föreskrifter, som angå kontrollpersonalen i öfrigt; med anledning hvaraf det återfinnes oförändradt under förslaget § 32;

26:o.

hvilken omflyttning torde godkännas.

§ 24

är lika lydande med förordningens § 28.

§ 25.

De i denna paragraf intagna stadganden återfinnas i nu gällande förordnings §§ 29 och 30 mom. 3. De i förordningens §§ 30, mom. 1 och 2, och 31 nu förekommande bestämmelser, angående bränneris beskaffanhet och inrättning, hafva deremot ansetts böra i ordningsstadgan intagas och följaktligen blifvit ur författningsförslaget uteslutna;

27:o.

hvilket torde godkännas.

§ 26.

Mom. 1 af denna § motsvarar första punkten af förordningens § 32, med förändring endast af den deri lemnade hänvisning.

Mom. 2 åter innehåller dels ett stadgande, att för uppmätningen behöflig handräckning och redskap skola af bränvinstillverkaren tillhandahållas, hvilket, ehuru med någon förändring af ordalagen, motsvarar det i andra punkten af förordningens § 32 nu meddelade, dels, ehuru äfven med en oväsentlig förändring af uttryckssättet, det i nu gällande § 33 mom. 6 intagna

tagna stadgandet, att bränvinstillverkare eger att vid uppmätningen af bränvin sjelf eller genom ombud vara tillstädes, utan att dock förrättningen må för hans uteblifvande inställas. Då denna omflyttning föranledts deraf, af de 5 första momenten af gällande § 33 samtliga angå det vid uppmätningen närvarande vittnet, och det i mom. 6 gifna stadgandet om tillverkares närvaro vid uppmätningen sålunda lämpligare bort finna plats i föregående paragraf, hemställes

28:o

att denna omflyttning godkännes.

Då känt är, att bränvin, särdeles under den första tiden efter tillverkningen, undergår icke obetydlig förminskning, har Utskottet i mom. 3 af ofvananförda paragraf föreslagit, att från det vid uppmätningen erhållna och till normalstyrka reducerade kannetal bränvin skall medgifvas ett afdrag af 3 procent, hvilket procentbelopp synes böra tillfredsställa alla billiga fordringar, särdeles om dervid uppmärksammas, att i afseende å utländska å tullnederlag upplagda spirituösa varor, är för leakage redan medgifvet ett afdrag af äfvenledes 3 procent. Utskottet hemställer sålunda:

29:o

att det i § 26 mom. 3 föreslagna afdrag af tre procent från det vid uppmätning i bränneri erhållna och till normalstyrka reducerade kannetal bränvin måtte beviljas.

§ 27.

Denna paragraf motsvarar nu gällande § 33, med den förändring endast att stadgandet, det vittne skall utses särskildt för hvarje termin, blifvit uteslutet; hvarjemte Utskottet af samma skäl, som i afseende å kontrollörs arfvode blifvit anförda, föreslagit, att dagtraktamente för vittne må bestämmas till 1 R:dr 50 öre i stället för nu stadgade: "minst en och högst två R:dr", och hemställer:

30:o

att denna förändring i stadgandet om dagtraktamente för vittnet må godkännas.

§ 28.

Är lika lydande med förordningens § 34, som stadgar: "om, för lättad kontroll vid bränvinstillverkning, Wi skulle finna för godt förordna, att särskilda instrument för bestämmandet af det tillverkade bränvinets kannetal skola å redskapen anbringas, vare bränvinstillverkare skyldige att, på egen bekostnad, sådana instrument anskaffa och underhålla".

Då likväl till Utskottets kännedom kommit, att ett instrument för i denna paragraf afsedt ändamål numera blifvit utfördt och äfven vid härstädes anställda försök lemnat tillfredsställande resultat; men detsamma icke allenast uppmäter det tillverkade bränvinets kannetal, utan äfven angifver dess styrka och således i väsendtlig mån ersätter den öfriga kontrollredskapen, har det synts Utskottet tvifvelaktigt, huruvida nu gällande åliggande för tillverkare af sådant instrument att sådant instrument anskaffa och underhålla borde oförändradt kvarstå och ej heldre inskränkas till skyldighet att besörja dess aptering å redskapen, och för instrumentets begagnande erlægga en mot tillverkningstiden svarande afgift. Då vidare anskaffande och anbringande af dylika instrumenter, ehuru, enligt Utskottets åsigt, särdeles önskvärdt såsom åstadkommande ej blott minskning i kontrollkostnaden, utan äfven fullkomlig likformighet i uppmätningen, ej lärer till nästa tillverkningsårs ingång kunna verkställas, har Utskottet nu blott velat hemställa:

31:o

att i den underdåniga skrifvelsen till Kongl. Maj:t måtte intagas en anhållan det Kongl. Maj:t täcktes taga denna fråga i ompröfning och till nästa riksdag inkomma med förslag i ämnet.

§§ 29—31.

Motsvara nu gällande §§ 35—37, med endast någon eller några obetydliga redaktionsförändringar, för hvilka icke torde vara nödigt särskildt redogöra. Dock har vid § 31, motsvarande gällande § 37, blifvit såsom mom. 3 tillagdt ett stadgande, att Konungens Befallningshafvande skall förordna nödigt antal personer att såsom tillsyningsmän distriktvis utöfva tillsyn å de i § 14 omförmälda nederlagsmagasin vid brännerierna under den tid, då bränvinstillverkning derstädes icke eger rum, samt bestämma icke mindre de nederlagsmagasin, som skola stå under hvarje dylik tillsyningsmans kontroll än ock det arfvode, han därför eger uppbära. Då detta tillägg varit behöfligt för att komplettera bestämmelserna angående tillsynen öfver bränvinsnederlag, hemställes:

32:o

att mom. 3 § 31 må erhålla den lydelse förslaget utvisar.

§ 32.

Motsvarar gällande § 27, men har, såsom redan blifvit anmaldt, för vinnande af en bättre ordning bland författningens stadganden, ansetts här finna lämpligare plats.

Art. V.

Om ansvar för öfverträdelse af författningens föreskrifter.

§§ 33—38.

Denna paragrafföljd motsvarar de nu gällande §§ 38—42 samt 44, med sådana förändringar endast af deri förekommande hänvisningar, som af den förändrade paragrafföljden i förslaget blifvit föranledda. Derjemte har nu gällande § 43, hvilken innehåller ansvarsstadganden för den som under en termin öferskrider högsta tillåtna tillverkning, och sålunda dels hädanefter icke eger någon tillämpning, dels äfven strider mot hvad redan blifvit föreslaget i afseende å påföljd för öferskridande af högsta tillverkningsbelopp för dygn, blifvit ur förslaget utesluten; hvilket Utskottet bort anmäla med hemställan

33:o

att denna uteslutning må godkännas.

§ 39.

Motsvarar gällande § 46 med endast följande ändringar:

dels att 1 mom. af sistnämnda §, som stadgar böter för utöfvande af bränvinstillverkning, innan qvitto öfver förskottsvis erlagd tillverkningsafgift blifvit för kontrollören företedt, blifvit uteslutet på grund af redan afgifvet förslag om förändrade föreskrifter för bränvinsafgiftens erläggande;

dels att mom. 2, hvilket, såsom ansvar för öfverträdelse af förbudet mot bränvinstillverkning eller mäskeberedning från klockan 10 om aftonen näst före sön- eller helgedag till klockan 10 om aftonen å sådan dag,

stadgar erläggande af den tillverkningsafgift, som mot en dag svarar och böter till ett afgiften motsvarande belopp, blifvit ändradt derhän, att föreskriften om gäldande af tillverkningsafgift blifvit utesluten såsom öfverflödigt, enär afgift för det sålunda tillverkade, liksom för allt annat bränvin, ju i allt fall skall erläggas, samt att bötesbeloppet blifvit föreslaget att utgå med från 20 till och med 200 R:dr. Denna latitud i afseende å böterna har Utskottet ansett vara billig, emedan det lätt kan inträffa, att förseelsen varit ofrivillig och af ringa betydelse, i hvilket fall det minsta bötesbeloppet, motsvarande högsta bötesansvar för sabbatsbrott, bort kunna ådömas; hvar emot, der så icke varit förhållandet, förseelsen bort kunna straffas med högre böter, ända upp till 200 R:dr;

dels slutligen har ur mom. 3 hänvisningen till § 14 blifvit borttagen, emedan denna § blifvit ur förslaget såsom obehöflig utesluten. Utskottet hemställer alltså:

34:o

att § 39, sådan den i förslaget finnes redigerad, må godkännas.

§§ 40—49.

Motsvara nu gällande §§ 47—56 med ändringar endast, der så nödigt varit, af paragrafnummern i förekommande hänvisningar. Derjemte har bort anmälas, att i gällande § 47 intagen bötesbestämmelse: "för underlåtenhet att iakttaga föreskriften i § 68" äfvensom dylik bestämmelse i § 52 för vägran att till bränvinstillverkare utfärda sådant betyg, som i § 63 sägs, blifvit borttagna, emedan af skäl, som här nedan skola omförmas, §§ 63 och 68 blifvit ur det framlagda författningsförslaget uteslutna.

Art. VI.

Föreskrifter i afseende å författningens verkställighet.

§§ 50—59.

Dessa §§ innefatta oförändrade de i gällande §§ 57—62 samt 64—67 nu intagna stadganden, med iakttagande endast af nödig ändring af paragrafnummern i förekommande hänvisningar.

Utskottet vill derjemte anmäla, att nu gällande § 63, som föreskrifver: "Har vid undersökning någon felaktighet ej funnits, vare undersökningsför-

rättare pliktig att genast tillställa tillverkaren ett af tillstädesvarande vittnen bestyrkt intyg om tidens längd, under hvilken tillverkaren varit af undersökningen hindrad att bränvin tillverka. Detta betyg berättigar tillverkaren att hos Vår Befallningshafvande återlyfta en och en half gång den afgift, som mot samma afgift svarar"; blifvit utesluten. Det har nemligen under Utskottets öfverläggningar blifvit erinradt, hurusom det fall, denna § förutsätter, icke gerna kan komma att inträffa, emedan ju tillsägelse om inställande af tillverkningen i bränneri endast kan gifvas såsom följd af vid förutgången undersökning upptäckta felaktigheter; hvaremot sjelfva undersökningen, efter hvad erfarenheten visat, lätteligen låter sig verkställas, under det att bränneriet är i gång. På grund häraf hemställes:

35:o

att § 63 ur författningen må utgå.

De i gällande § 68 förekommande stadganden, att "i bränneri skall under tid, då bränvinstillverkning eller distillering der verkställas, städse vara i bevitnad afskrift anslaget vederbörandes bevis, att tillverkningsavgiften för samma tid blifvit erlagd"; och att "beviset bör derjemte i hufvudskrift vara att tillgå, när dess uppvisande påfordras af brännerikontrollör eller den, hvilken tillsyn vid bränneri såsom tjenstepliktig eljest åligger, eller som är skyldig att förbrytelser mot denna författning åtala"; hafva, under förutsättning af bifall till Utskottets förslag angående bränvinsavgiftens utgörande blifvit uteslutna, såsom icke vidare tillämpliga; hvilket

36:o

torde godkännas.

Slutligen har Utskottet att yttra sig angående den af Herr von Koch i ofvananförrda motion N:o 33 gjorda hemställan: "att Riksdagen, genom underdånig skrifvelse, anhåller, det Kongl. Maj:t täcktes meddela sådana föreskrifter, att *dels* sprit, som bevisligen blifvit använd för tekniska fabriker, varder alldeles eller till viss del befriad från bränvinsskatt, *dels* insmuggling af bränvin, i synnerhet från Danmark, måtte i möjligaste måtto förekommas."

I likhet med motionären har äfven Utskottet ansett dessa yrkanden egentligen vara en följd af det i samma motion framställda förslag om förhöjning i bränvinstillverkningsavgiften till 1 R:dr 10 öre. Med en sådan uppfattning af dessa frågors inbördes ställning har Utskottet, som icke kunnat understödja förslaget om en dylik (avgiftens) förhöjning, men deremot hemställt om en underdånig skrifvelse med anhållan om förslag angående de

flera särskilda afgifternas förening till en enda tillverkningskatt å bränvin, äfven ansett de ifrågavarande yrkandena icke nu böra från Riksdagens sida föranleda till någon särskild åtgärd, enär Kongl. Maj:t icke läser underlåta att vid pröfning af frågan om en betydligt förhöjd bränvinstillverkningsafgift taga i öfvervägande dess inflytande såväl på de tekniska fabrikerne som på oloflig införsel af bränvin. Utskottet hemställer alltså:

37:o

att Herr von Kochs anförda hemställan icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Litt. B.

Angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller distillerade spirituösa drycker.

Uti en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 33) har Herr *N. S. von Koch*, i syfte hufvudsakligen att såvidt möjligt hämma missbruket af rusdrycker, hemställt om åtskilliga förändringar i grunderna för nu gällande lagstiftning angående försäljning af bränvin, samt i sådant afseende uti Bil. B. till sin motion framlagt fullständigt förslag till ny författning i ämnet.

Derjemte har inom Andra Kammaren (motion N:o 99) Herr *A. F. Petersson* föreslagit: "att nu utgående afgiften för minuthandel med och utskänkning af bränvin måtte till statsverket indragas".

Då likväl Utskottet ansett lämpligast att, på sätt här nedan omförmäles, föreslå en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utarbetande af förslag till ny förordning angående försäljning af bränvin samt att följaktligen nu endast föreslå sådana mindre förändringar i den nu gällande Förordningens särskilda stadganden, som utan rubbning af sjelfva grunderna i förordningen kunna åstadkommas, så hemställer Utskottet:

38:o

att dessa anförda förslag icke må till någon vidare Riksdagens åtgärd föranleda.

§ 3.

Lagrummet stadgar: "Vid handel, som i förestående §§ omförmäles, må hvad såldt blifvit icke i mindre belopp än det minsta, som i hvarterdera

fallet säljas må, utlemnas eller emellan flere köpare fördelas; ej heller får något af det sålda å försäljningsstället förtäras". Under anförande, att detta stadgande visat sig oförmöget att förekomma den så kallade salningen, hvilken dock både utgör ett uppenbart kringgående af författningen och utöfvar ett mycket demoraliserande inflytande, samt att ett sådant ändamål kan vinnas genom ett enkelt tillägg af några rader i författningen, har Herr *Magnus Svensson* i Andra Kammaren (motion N:o 62) föreslagit: "att i 3 § af nu gällande Kongl. förordning af den 26 Oktober 1866 om försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade drycker må, efter orden "mellan flere köpare" tilläggas orden: "af säljaren eller med hans vetskap"; samt att till samma § göres följande tillägg:

Den som för annan person uppköper bränvin, eller annan bränd eller destillerad spirituös dryck, i mindre mängd än 15 kannor, äfven om flera sådana smärre, på en gång inköpta partier skulle tillsammans uppgå till 15 kannor eller deröfver, stånde, derest han detsamma inköper å plats, der minuthandel med spirituösa drycker icke är tillåten, samma ansvar, som för oloflig minuterung och utskänkning stadgadt är".

De till Riksdagen år efter år återkommande förslag i samma syfte häntyda visserligen på behof af en förändring uti föreskrifterna i ofvannämnda hänseende. Men då, enligt Utskottets åsigt, den främsta anledningen till denna öfverklagade försäljning på sidan af lagen torde vara att söka i författningens allmänna bestämmelser för försäljningens ordnande, hvilka göra handeln med 15 kannor fri från afgift eller hinder, men deremot belägga minutförsäljningen med särskilda betydande icke endast afgifter utan äfven andra betungande band, och sålunda kunna anses starkt fresta till dylika lagöfverträdelse, samt då, i händelse Utskottets hemställan om underdånig skrifvelse med anhållan om förslag till ny förordning rörande villkoren för försäljning af bränvin vinner bifall, Kongl. Maj:t icke lärer underlåta att taga i ompröfning lämpliga stadganden för att förekomma ett så ofta uppmärksammat och öfverklagadt kringgående af lagens föreskrifter, så hemställer Utskottet:

39:o

att Herr Magnus Svenssons anförda motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

§§ 7 och 12.

Inom Andra Kammaren (motion N:o 95) hafva Herrar *A. Andersson* och *J. W. Lundqvist*, under antagande att många, hvilka dels enligt § 7

på grund af burskap besitta utskänkningsrätt, dels äfven enligt § 12 såsom innehafvare af gästgifveri utöfva sådan rättighet, skulle ega derifrån afstå mot erhållande af rätt endast till minuteringsrörelse samt motsvarande ned-sättning i afgifter, föreslagit: "att uti Kongl. Maj:ts nådiga Förordning angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spritdrycker, af den 21 Maj 1869, en paragraf måtte tilläggas, så lydande: de hvilka i stad innehafva utskänkningsrätt, till följd af burskap, äfvensom innehafvare af gästgifverier på landet, hvilka enligt samma nådiga Förordnings 12 § utöfva utskänkning, ega att hos Konungens Befallningshafvande i länet uppsäga, sednast den 1:ste April näst före början af kommande beskattningsår, sådan utskänkningsrättighet, med på anmälan bibehållen rätt att få utöfva minuthandel med spirituösa drycker, intill dess densamma upphör genom uppsägning eller förverkas; dock kan en gång sålunda uppsagda utskänkningsrättigheter icke återvinnas".

Då de af motionären föreslagna nya stadganden kunna befaras föranleda, att den utskänkningsrörelse, som hos förenämnde personer och vid gästgifverier nu bedrifves, mångenstädes komme att i verkligheten fortfara och endast drabbas af en lägre afgift, samt då derjemte, hvad angår gästgifverierna, den skyldighet att tillhandahålla resande bränvin i mindre kvantiteter, som uteslutande betingat deras särskilda rättigheter, genom den skulle komma att upphöra, så hemställer Utskottet:

40:o

att Herrar Anderssons och Lundqvists motion lemnas utan afseende.

§ 10.

Mom. 2 af förestående § stadgar: "Uppstår i stad fråga om öfverlåtande å bolag af all den minuthandel med eller all den utskänkning af bränvin, hvilken eljest skall, enligt nästföregående moment, å auktion utbjudas, eller af beggedera, må magistraten, genom i god tid förut utfärdad offentlig kungörelse, inom viss utsatt tid infordra skriftliga anbud å sådan minuthandel eller utskänkning, eller å beggedera" — — — —

Under anförande, bland annat, att städerna ofta begagnat denna dem i paragrafen medgifna rätt med sådan hänsynslöshet, att landtbefolkningen, som uti städerna nödgas köpa sitt bränvin, fått för sin förbrukning af denna
vara

vara erlägga större skatt till staden än till staten, har Herr S. Johnsson inom Andra Kammaren (motion N:o 113) föreslagit: "att inga bolag hädanefter må tillåtas öfvertaga all handel med bränvin, utan att åtminstone minuthandeln med spirituosa må lemnas åt den mestbjudande på offentlig auktion och endast en rättighet få inköpas och utöfvas af samma person, samt att minst lika många minuthandelsrättigheter må finnas i hvarje stad som nu, att konkurrens både vid köp och försäljning af bränvin möjliggöres".

Med motionären är Utskottet ense deri, att den hvarje stad tilldelade rätt att till bolag öfverlåta all försäljning af bränvin, så i minut som genom utskänkning, under närvarande förhållanden af åtskilliga stadskommuner i ej ringa mån begagnats såsom medel att till egen fördel monopolisera den mindre försäljningen af en ännu allmän förbrukningsvara. Den stegring i bränvinets pris utöfver det skäligen, som af en sådan monopolisering på många ställen varit en följd, har äfven utgjort en frestelse till oloflig bränvinshandel med derifrån oskiljaktiga oordningar inom icke allenast städerna utan äfven de dem omgifvande landtkommunerna, och Utskottet tror följaktligen en inskränkning i denna rättighet vara önskvärd. Att alldeles förbjuda öfverlåtelsen till bolag af den mindre bränvinsförsäljningen skulle dock utgöra ett alltför betydande ingrepp i städernas nu beviljade rätt, hvilken dessutom måste erkännas ofta blifvit på ett ur sedlighetens synpunkt mycket tillfredsställande sätt begagnad, hvarföre Utskottet ansett den böra bibehållas för hvad angår utskänkningen, såsom den för kommunen angelägnaste att strängt både begränsa och öfvervaka. Då likväl en sådan inskränkning kunnat befaras föranleda, att inom en eller annan kommun ingen minuthandelsrättighet komme att meddelas, hvarigenom all den mindre bränvinsförsäljningen inom kommunen fortfarande blefve i verkligheten fri från all konkurrens, koncentrerad i bolagets hand, och sålunda det afsedda ändamålet vore förfeladt, samt då icke mindre afseende å lagstiftningens syfte än äfven klokheten ålägga att tillse, det tillfället att i minut få inköpa en för mången ännu outhärlig vara, icke alltför mycket inskränkes, har Utskottet ansett, att bibehållandet af städernas ifrågavarande rättighet beträffande utskänkningen bort motsvaras af en bestämdt uttalad skyldighet för dem att på auktion utbjuda ett visst, efter utskänkingsställets antal lämpadt antal minuteringsrättigheter, af hvilka derjemte icke mera än en finge af samma person innehafvas. Utskottet har funnit detta lämpligast kunna ske genom att införa i förordningen ett stadgande, att i stad, som till bolag öfverlemnats all utskänkning, skall på auktion utbjudas ett antal utminuteringsrättigheter, som närmast motsvarar tredjedelen af antalet derstädes befintliga utskänkingsställen, samt att alltid minst ett minuteringsställe skall i sådan stad utbjudas. Utskottet får alltså hemställa:

41:o

att ur första punkten af mom. 2 § 10 orden "all den minuthandel med eller" må få utgå och stadgandet erhålla den lydelse bilagda författningsförslag utvisar; samt

42:o

att till § 10 må fogas ett nytt moment af följande lydelse: I stad, der all utskänkning af bränvin öfverlåtits å bolag, skall på offentlig auktion utbudas minuteringsrättigheter till ett antal, som närmast motsvarar tredjedelen af antalet derstädes befintliga utskänkingsställen; och skall i sådan stad alltid minst en minuteringsrättighet på offentlig auktion utbudas. Derjemte iakttages, att icke mera än en dylik rättighet må af samma person innehafvas eller utöfvas.

§ 12.

Genom mom. 1 af förestående § är stadgadt, att "gästgifveri å landet, för hvilket, vid den tid då Vår nådiga Förordning den 18 Januari 1855, angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller distillerade spirituösa drycker, blef till efterlefnad gällande, utskänkingsrättighet utöfvades och sedermera icke upphört, varde vid rättigheten fortfarande bibehållet, intilldess densamma upphör genom uppsägning eller förverkas".

Då denna vissa gästgifverier sålunda tillerkända utskänkingsrätt ansågs utgöra ett skadligt undantag från kommunernas beslutanderätt i fråga om ordnandet af bränvinsförsäljningen, utan att likväl vara af nödigt aktgifvande å rättvisa och billighet ovilkorligen betingadt, har Herr *Liss Olof Larsson* inom Andra Kammaren (motion N:o 153) yrkat: "att Riksdagen måtte besluta upphäfvandet af det i 12 § af gällande lag om bränvinsförsäljning vissa gästgifvare förunnade privilegium".

Vid flera föregående riksdagar har denna, under vissa vilkor gästgifverier nu tillerkända särskilda rättighet varit föremål för pröfning och dervid erkänts utgöra en icke obetydande inskränkning i kommunens beslutanderätt i fråga om bränvinsförsäljningens ordnande, på samma gång den ansetts icke kunna utan ersättning till vederbörande upphävas. Denna förman blef nemligen vid 1853—1854 årens riksdag gästgifverierna medgifven, uteslutande på den grund att de flesta hemman, som varit till gästgifverier anslagna, onekligen förvärfvat ett högre värde genom den ditills ovilkorligt

medföljande utskänkningsrättigheten och att, om densamma genom ett penn- drag upphäfdes, skulle mången, som köpt eller i arfskifte öfvertagit ett dylikt hemman, verkligen komma att lida en oförskyld förlust. — Af detta skäl finner sig Utskottet äfven nu icke böra tillstyrka det af motionären yrkade upphäfvandet af denna rättighet, så mycket mindre som densamma under den följd af år, den nya försäljningslagen varit tillämpad, otvifvelaktigt mångenstädes förvärfvat ett ännu högre värde; men då å andra sidan äfven blifvit erkänt, att gästgifveriernas ifrågavarande förmån utgör ett betydande, stundom störande undantag från kommunernas allmänna rätt i afseende å bränvinsförsäljningen, hvilket dessa mångenstädes, om äfven med egna uppoffringar, önska få undanröjdt, har Utskottet ansett sig böra tillstyrka en utredning, huruvida detta syftemål må utan kränkning af någon verklig rätt kunna vinnas samt, för den händelse ersättning till innehafvarne skulle dervid befinnas vara af rättvisa eller billighet påkallad, på hvad sätt och under hvilka vilkor kommunerna kunde medgifvas, att, der de så pröfvade nödigt, denna särskilda utskänkningsrätt aflösa. Utskottet får alltså, med afstyrkande af Herr L. O. Larssons motion, hemställa:

43:o

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utreda om och under hvilka vilkor den gästgifverierna nu tillkommande utskänkningsrätt må kunna inskränkas eller möjligen aflösas, samt derefter i detta hänseende till Riksdagen afgifva förslag.

§ 14.

Mom. 1 af denna paragraf lyder: "Vill någon väcka fråga, att annan utskänkning än den, som kan gästgifveri tillkomma, må i socken å landet idkas, göre derom framställning hos kommunalnämndens ordförande inom första hälften af Mars det år, då försäljningen skall börjas. Kommunalnämnden skall innan slutet af samma månad deröfver afgifva yttrande och deri, om bifall till utskänkningen för högst tre år tillstyrkes, utsätta den trakt, hvarinom det må ske, hvarefter yttrandet öfverlemnas till ordföranden i kommunalstämman. Denne inhemte, innan April månads utgång, på kommunalstämma, som blifvit två söndagar å rad pålyst, socknemännens utlåtande i ämnet. Varder framställningen af både kommunalnämnd och kommunalstämma ogillad, förfalle frågan. Har åter endera eller begge bifall tillstyrkt, sände, inom tre veckor från det kommunalstämma blifvit hållen, ordföranden kommunalstämmoprotokollet och kommunalnämndens yttrande,

jemte eget utlåtande i ämnet, till Vår Befallningshafvande in. Vår Befallningshafvande fatte deri sitt beslut och gifve det kommunalnämndens ordförande tillkänna”.

Inom Andra Kammaren (motion N:o 11) har Herr *A. W. Westerdal*, som ansett att inom socken å landet ingen, undantagande tillverkaren till ett visst kannetal, borde hafva rätt att utan kommunens medgifvande sälja spirituösa drycker, föreslagit att ifrågavarande moment af § 14 måtte erhålla följande lydelse: ”Med undantag af bränvinstillverkaren, som af egen vara ej eger rätt afyttra mindre belopp än femton kannor, må ingen å landet försälja bränvin eller andra spirituösa drycker utan kommunens medgifvande, hvarom framställning göres hos kommunalstämmans ordförande, som deröfver infordrar kommunalnämndens utlåtande och sedermera hörer församlingen.”

Detta föreslagna stadgande afser sålunda att helt och hållet upphäfva den Konungens Befallningshafvande nu lemnade beslutanderätt i afseende å bränvinsförsäljningens ordnande inom landtkommun. Då likväl denna rätt genom nu gällande förordning blifvit så inskränkt, att inrättande af nya eller bibehållande af gamla utskänkings- och minuteringsställen icke kan emot kommunalnämnds och stämmas gemensamt uttalade vilja påtvingas, och då, såvidt Utskottet har sig bekant, inga klagomål förnummits af den art, att Konungens Befallningshafvande utan giltiga skäl och i trots af endera utaf dessa myndigheters afstyrkande utlåtande förordnat om utskänkings- och minuteringsställen, har Utskottet ansett sig icke böra förorda detta förslag, hvilket derjemte skulle medföra betydande inskränkning i den partihandeln nu meddelade frihet, och får sålunda hemställa,

44:o

att Herr Westerdals anförda motion icke måtte bifallas.

§§ 23 och 26.

Mom. 1 § 23 stadgar: ”Vid läger, eller der trupp eljest är för flera dagar sammandragen, vid helsobrunn eller badort, på passagerarefartyg, eller der värdshusrörelse af annan anledning kan komma i fråga att under endast någon del af året utöfvas, må, för kortare tid än år, rättighet till bränvinsutskänkning meddelas af Vår Befallningshafvande, när, i förstnämnda fall, befälhafvande militärchef och, i öfriga fall, andre vederbörande derom gjort anmälan.”

Herr *Liss Olof Larsson* inom Andra Kammaren (motion N:o 153) har, enär erfarenheten ansetts ådagalägga att rättigheten till bedrifvande af bränvinsförsäljning å passagerarefartyg, äfven när de ligga vid land och under

tider, då sådan försäljning i allmänhet är förbjuden, verkat mycket skadligt, föreslagit: "att till 1 mom. 23 § samma förordning måtte fogas det tillägg, att Konungens Befallningshafvande måtte tillerkännas rätt att bestämma, om och på hvad vilkor utskänkning af spirituosa å passagerarefartyg må utöfvas, då dessa ligga vid land."

Den passagerarefartyg medgifna utskänkingsrätt har visserligen, på sätt inom Utskottet blifvit upplyst, medfört åtskilliga olägenheter, derigenom att den utöfvats icke allenast under fartygets gång, utan jemväl då fartyget legat vid land; men då särskilda stadganden i afsigt att föreskrifva tider och ställen för utöfvande af denna utskänkning icke utan mycken svårighet och godtycklighet lära kunna tillämpas, har Utskottet trott det med motionen åsyftade ändamål kunna vinnas, om Konungens Befallningshafvande erhöles berättigande att, derest oordningar uppkomma i följd af någon enligt § 23 meddelad utskänkingsrättighet, sådan rättighet inskränka, indraga eller innehafvaren derifrån skilja. Med anledning deraf och då stadgandet i § 26, att Konungens Befallningshafvande må, då å gästgifveri eller annat utskänkingsställe förekomma oordningar af den art, att innehafvaren af utskänkingsrättigheten icke kan anses ega den för dess utöfvande erforderliga frejd, ordentlighet eller öfriga egenskaper, ega att utskänkingsrättigheten indraga eller innehafvaren derifrån skilja, icke torde ega tillämplighet på de enligt § 23 meddelade rättigheter till utskänkning, har Utskottet i anförda syfte föreslagit ett tillägg till detta stadgande, och får sålunda hemställa,

45:o

att den i sista mom. af § 26 intagna nya bestämmelse måtte godkännas, och momentet erhålla den lydelse bilagda författningsförslag utvisar.

Utskottets uppmärksamhet har blifvit fästad derå, att ehuru sista mom. i § 24 uttryckligen föreskrifver, att afgift för utskänkning af bränvin på passagerarefartyg skall uppbäras i den stad eller kommun, hvarest rederiet har sitt hufvudsäte, förvecklingar mellan kommunerna i afseende å rätt till sådan afgift likväl uppstått af den anledning, att tillstånd till utskänkningens bedrivande blifvit enligt § 23 meddelad af Konungens Befallningshafvande i annat län än det, der rederiet har sitt hufvudsäte. Till undvikande härat har Utskottet föreslagit ett nytt moment till § 23 af innehåll, att tillstånd till bränvinsutskänkning på passagerarefartyg skall sökas hos Konungens Befallningshafvande inom det län, der fartygets rederi har sitt hufvudsäte; och hemställes,

46:o

att ett sådant stadgande måtte intagas i § 23 och erhålla den lydelse författningsförslaget utvisar.

§ 41.

Enligt denna § skall den, som genom minuthandel eller utskänkning föryttrar bränvin, utan att i föreskrifven ordning hafva dertill förvärfvat rättighet, böta första gången från och med 30 till och med 60 R:dr, andra gången från 60 till och med 120 R:dr och tredje gången från 120 till och med 240 R:dr, samt den, som fjerde gången eller oftare med sådan förbrytelse beträdes, dömas till fängelse från och med två månader till och med ett år.

För att genom skärpta straffbestämmelser söka förekomma lönkrögeriet och de oordningar, som deraf föranledas, har Herr *Jonas Jonasson* uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 86) hemställt: "att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att så väl 41 § i nu gällande Kongl. Förordningen om vilkoren för försäljning af bränvin eller andra spirituösa drycker, äfvensom öfriga förordningens §§, hvilka innefatta enahanda straffbestämmelser, måtte få följande förändrade lydelse:

Den, som olofligen försäljer eller utminuterar bränvin eller andra destillerade spirituösa drycker, böte första gången 200 R:dr, andra gången 400 R:dr, eller motsvarande fängelse, och tredje eller följande gånger från sex månader till ett års straffarbete."

Då de betänkligheter mot enahanda eller liknande framställningar, som vid flera föregående riksdagar blifvit anförda, och som äfven föranledt deras förkastande, enligt Utskottets åsigt, äfven nu lära finnas vara för frågan afgörande, så hemställes,

47:o

att Herr J. Jonassons motion icke må till någon åtgärd föranleda.

I det föregående har Utskottet inskränkt sig till att föreslå endast sådana förändringar i förordningen angående försäljning af bränvin m. m., som, utan rubbning af de hufvudgrunder, på hvilka samma förordning för närvarande hvilar, nu kunna och, enligt Utskottets tanke, böra genomföras. Den vida mera omfattande förändring, berörande sjelfva hufvudgrunderna, som af

sistlidna Riksdags Bevillnings-Utskott föreslogs och i Herr von Kochs ofvanomförmälda motion blifvit i viss mån förordad, afsåg de olika försäljningsafgifternas förening med sjelfva tillverkningsafgiften till en enda skatt, som borde till Statsverket ingå, och i sammanhang dermed ett sådant ordnande af bränvinsförsäljningen, att det sedliga syfte, som undantagslagstiftningen för denna näring hade till grund och uteslutande borde hafva till mål, icke kunde komma att vid tillämpningen underordnas beräkningar på finansiella förmåner. Långt ifrån att underkänna giltigheten af de skäl, som Bevillnings-Utskottet vid sistlidna riksdag till stöd för sitt då framlagda förslag anförde, är Utskottet fastmera af den tanke, att genom sammanslagningen af de olika försäljnings- och tillverkningsafgifterna icke blott Statsverket skulle kunna beredas en betydligt ökad inkomst, utan ock den ojämnhet i beskattning å förbrukningen, hvartill de olika försäljningsafgifterna måste leda och hvilken ojämnhet onekligen hårdast drabbar den fattigare delen af befolkningen, kunde i väsendtlig mån undanrödjas, äfvensom att, genom ett ändamålsenligt ordnande af försäljningsrätten, kommunerna skulle finnas manade att kraftigare, än hvad hittills mångenstädes torde hafva varit händelsen, medverka till upp- rätthållande af allmän ordning och sedlighet. Men Utskottet har icke kunnat för sig dölja de stora svårigheter, som möta genomförandet af en så omfattande reform. De sins emellan oförenliga åsigter, hvilka vid sistlidna riksdag i denna fråga, så väl i allmänhet som rörande särskilda grundsatser och sättet för deras tillämpning, uttalades och det slutliga öde, som drabbade Bevillnings-Utskottets då afgifna förslag, gifva nemligen vid handen, att en ännu mera omfattande utredning och på inhemtade noggranna upplysningar grundad närmare pröfning, än hvartill ett Riksdagens Utskott kan hafva tid och tillfälle, äro af nöden, för att i detta granlaga ämne utarbete ett så genomfördt författningsförslag, att det må kunna vinna Riksdagens bifall. Då en sådan författning derjemte till sina hufvudsakligaste delar är att hänföra under den ekonomiska lagstiftningsrätt, som grundlagsenligt tillkommer Kongl. Maj:t allena, har Utskottet jemväl af detta skäl ansett lämpligast vara, att ett genomfördt förslag till denna författning utgår från Kongl. Maj:t, som med den öfverblick öfver förhållandena i allmänhet, Kongl. Maj:t måste antagas ega, bättre än Riksdagen är i tillfälle att, om ett förslag i ofvan- antydda riktning finnes vara på goda skäl grundadt, föreslå de stadganden, som af ett sådant förslag betingas, på det att hufvudändamålet med hela den nyare bränvinslagstiftningen — hämmande af rusdryckens missbruk — måtte i möjligaste mätto befrämjas.

Utskottet hemställer alltså:

48:o

att Riksdagen i sin ofvan föreslagna underdåniga skrifvelse till Kongl. Maj:t ville äfven anhålla: det Kongl.

Maj:t täcktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke till vinnande af större säkerhet och jemnlighet vid beskattningen af bränvin, de nu utgående särskilda afgifterna å tillverkning och försäljning kunde utbytas emot en till Statsverket ingående gemensam tillverkningsafgift, samt att i sådant fall Kongl. Maj:t ville till Riksdagen aflåta förslag till de förändrade stadganden angående försäljning af bränvin och andra spirituösa drycker, som häraf blefve en följd och af omständigheterna i öfrigt kunde påkallas.

Stockholm den 30 Mars 1871.

På Utskottets vägnar:

Gust. af Ugglas.

Reservationer:

af Herr *A. G:son Bennich*: "Ehuru de förändringar i gällande författningar angående tillverkning och försäljning af bränvin, hvilka Bevillnings-Utskottet föreslagit, i allmänhet gå i den riktning, som, enligt min tanke, är den rätta, har jag likväl funnit mig böra reservationsvis underställa Kamrarnes pröfning lämpligheten af det förfaringssätt, som Utskottet vid behandlingen af förevarande lagstiftning nu iakttagit.

Så länge man icke har anledning att i en författning ifrågasätta andra än sådana partiela förändringar, som kunna finnas af särskilda omständigheter påkallade och icke rubba de hufvudgrunder, på hvilka författningen hvilar, må det väl vara ändamålsenligt att, utan något fullständigt omarbete af författningen, deri föreslå dylika förändringar eller hos Kongl. Maj:t göra framställning om desammas vidtagande. Men annorlunda synes mig förhållandet gestalta sig, då de förändringar, hvilka man på ena eller andra sättet vill åstadkomma, väsendtligen ingripa i författningens hufvudgrunder. I sådana fall synes mig lagstiftningen hafva föga att vinna men mycket att äfventyra

äfventyra genom ett tillvägagående, hvarigenom ett eller annat formuleradt förslag, som rubbar den ena hufvudgrunden, till antagande framställes, under det andra föreskrifter, som beröra antingen samma hufvudgrund eller en annan sådan, lemnas ofgjorda eller göras till föremål för underdåniga framställningar om framdeles blifvande propositioner. Det i all lagstiftning så nödvändiga inre sammanhanget icke mindre än den formela öfverensstämmelsen emellan dess särskilda delar gå genom ett sådant behandlingssätt lätt förlorade.

Nu har Utskottet, såsom mig synes, på goda skäl ansett flera viktiga förändringar både i tillverknings- och i försäljningslagen vara af behovet påkallade; men Utskottet har tillstyrkt Riksdagen att fatta definitiva beslut om vissa af dessa förändringar och att deremot angående andra aflåta underdåniga skrivelser till Kongl. Maj:t, i ändamål att få emottaga nådiga propositioner vid en kommande riksdag. Sålunda skulle, i stället för den obligatoriska förskottsbetalningen af tillverkningsafgiften, nu beslutas, att den tillverkade varan finge, till säkerhet för skatten, uppläggas på nyinrättade nederlag vid brännerierna, men frågan om samma varas skattefria upplag på redan i stapelstäderna inrättade och under ordnade kontroller ställda nederlag göras beroende på framtida utredning och beslut, ehuru just sistnämnda upplagsrätt synes vara af framstående vikt för befrämjande af den spritexport, genom hvilken bränvinstillverkningen i vårt land otvifvelaktigt bör kunna höjas till en icke blott för nykterheten fullkomligt oskadlig utan ur flera synpunkter för landet gagnande industri. Den i detta hänseende viktiga frågan om beloppet af den drawback af erlagd tillverkningskatt, som borde vid utförsel medgifvas, har jemväl gjorts till föremål för förslag till underdånig skriftelse. Likaledes, andra exempel att förtiga, har Utskottet föreslagit beslut om förändradt sätt för upplåtande af utminuteringsrätt i städerna, men på samma gång tillstyrkt underdånig skriftelse om hela bränvinsförsäljningsväsendets ordnande efter andra, än hittills stadgade grunder; och slutligen har Utskottet föreslagit en förhöjd tillverkningsavgift och en underdånig skriftelse om tillverknings- och försäljningsavgifternas sammanslagning till en enda till statsverket ingående bränvinsskatt.

Emot de tillstyrkta besluten i och för sig, har jag — jag upprepar det — icke något att erinra; men jag betviflar lämpligheten af detta sätt att tillvägabrinda en, enligt min tanke, högt påkallad revision af dessa författningar i deras helhet; och jag har derföre varit af den skiljaktiga mening att, då ifrågavarande författningar i här antydda med flera hänseenden tariffva en genomförd omarbetning, hvilken Utskottet svårligen torde varit i tillfälle att med hopp om framgång verkställa, Utskottet bort med afseende derå och på de i betänkandet hufvudsakligen anförda skäl tillstyrka Riksdagen att i under-

dålig skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och till nästa Riksdag aflåta fullständiga förslag till författningar, bygda på de förändrade grunder, som i Utskottets nu gjorda särskilda framställningar finnas antydda, och i öfrigt med hänsigt till statsverkets, jordbrukets och sedlighetens kraf, enligt vunnen erfarenhet, må prövas lämpliga; hvaremedellertid författningarne vid denna riksdag lemnades oförändrade."

Häruti instämman Herrar *W. Croneborg*, *F. Hederstjerna*, Friherre *F. von Essen* och *K. W. Geijer*.

af Herr *C. von Stockenström*: "Utskottets beslut att tillstyrka en skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande af ny författning angående försäljning af bränvin, grundad på de olika försäljningsafgifternas sammanslagning med tillverkningsafgiften till en enda skatt, har jag icke kunnat biträda. Då det är obestridligt, att den nuvarande bränvinslagstiftningen, genom att hämma det öfverhandtagande missbruket af starka drycker, utöfvat ett högst förmånligt inflytande på sedligheten i landet, synes det vara önskvärdt, att denna lagstiftning måtte fortfarande få vara verksam för samma goda ändamål. Att för närvarande bygga densamma på helt andra hufvudgrunder kunde komma att medföra beklagliga följder. Det är ett försök, som kan kallas vågadt och för hvilket, efter mitt förmenande, tillräckligt skäl icke kan sökas uti de anmärkningar, som mot gällande försäljningslag förekommit. Innan något sådant företages, böra upplysning och bildning vara allmänne spridda, den moraliska kraften att motstå frestelser befinna sig på en högre ståndpunkt, än hvad nu torde vara händelsen.

Hvad man med den genomgripande förändringen åsyftar, är, dels att upphäfvad den ojemnhet i beskattningen, som gör bränvinet dyrare för den fattige, än för den bemedlade, dels att, i sedlighetens intresse, åt kommunerna anförtro ordnandet af försäljningen, dels att åt statsverket bereda ökad inkomst. Den rättvisa mot den fattige, man här vill utöfvad, kan leda till hans förderf, om bränvinet, såsom antagligt är, skulle blifva mera åtkomligt inom kommunerna, hvilka, ställda i valet emellan ordningens och de egna fördelarnes befordrande, måhända icke så sällan skulle låta vinstbegäret behålla öfvervigten. För gifvet bör nemligen kunna antagas, att kommunerna, åtminstone i de flesta fall, skulle genom bränvinsförsäljning söka bereda sig ekonomisk vinst, hvilken, om den direkt tillföle dem, säkerligen blefve ännu mera lockande, än den är, då fördelningen sker i ränterierna. Inkomster för staten äro visserligen af värde, särdeles då behofven visa sig ovanligt stora; men de må heldre sökas på andra vägar, der något äfventyr för allmän välfärd icke kan vara med deras uttagande förenadt."

af Herr *P. Ericsson*: "Emot Utskottets beslut att föreslå tillverknings-skatten å bränvin till 80 öre kannan, får jag anmäla min reservation, eme-

dan jag anser att 10 öres förhöjning af nuvarande tillverknings-skatt är alldeles för hög och att de fördelar, som erhållas genom den föreslagna nederlagsrätten, ej erfordra en större förhöjning än 5 öre på kannan. Då man vet att betydliga quantiteter bränvin insmugglas från andra länder, måste man väl antaga, att, derest tillverknings-skatten höjes till 80 öre kannan, en mera vinstgifvande smuggling måste blifva följd.

Dessutom anser jag det icke vara med en rättvis beskattning förenligt, att söka inbringa inkomster för staten genom beskattning å sådana artiklar, som till största delen förbrukas af de mindre bemedlade folkklasserna, utan att tillika ålägga en högre skatt på sådana artiklar, som de förmögnare förbruka.

Jag får därför föreslå att tillverknings-skatten å bränvin bestämes till 75 öre per kanna."

af Herr G. Hæggström: "Mot Utskottets under punkten 14:o gjorda hemställan, att tillverkningsafgiften för hvarje kanna bränvin af normalstyrka må bestämmas till 80 öre, får jag härmed mig reservera.

Såsom skäl för sitt förslag har Utskottet anført, att den medgifna så kallade schwindung innebär en skattelindring och att, genom den föreslagna nederlagsrätten för bränvin, bränvinstillverkningsindustrien i väsendtlig mån befrias från skattens tunga, som mera direkt kommer att återfalla på förbrukningen, äfvensom att statsverket, genom borttagande af skyldigheten att i förskott erlägga tillverkningsafgiften, komme att till en början lida en icke obetydande minskning i sina af bränvinsbeskattningen påräknade inkomster.

Då, såsom Utskottet anført, förbrukaren blifver den, som kommer att vidkännas den förhöjda skatten och således betala de lättnader, hvaraf bränvinstillverkningsindustrien skulle komma i åtnjutande, så torde det böra tillses, att priset å dessa lättnader icke sättes högre än hvad de skäligen kunna beräknas vara värda, ty eljest uppkommer, hvad Utskottet icke synes hafva åsyftat, ett ytterligare fördyrande af bränvinet.

Af Utskottets hela ofvanberörda motivering har jag nemligen icke kunnat draga annan slutsats än att allt hvad Utskottet velat åstadkomna är en godtgörelse till staten för de beviljade förmånerna och den deraf befärade minskning i statsinkomst, men alldeles icke någon *ökad* inkomst af bränvinsbränningen, hvilket ock efter mitt omdöme vore desto mindre lämpligt, som denna beskattning verkligen synes vara anlitad till en höjd, hvarutöfver försigtigheten bjuder att icke uppdrifva densamma.

Vid sådant förhållande och då jag äfven med en ganska hög beräkning icke kan värdera de förmåner, hvilka efter Utskottets förslag tillskyndas bränvinstillverkningsindustrien, till mera än cirka 4 öre per kanna, an-

ser jag en förhöjning till det jemnade beloppet 75 öre per kanna vara hvad som högst bör ifrågakomma.

Jag vill ytterligare såsom ett skäl mot en alltför hög beräkning påpeka, att den förlust, Utskottet befarat uppkomma för statsverket derigenom, att afgiften ej i förskott komme att erläggas, är af öfvergående natur och derföre måhända icke till hela sitt beräknade belopp bör ersättas genom en stadigvarande skatteförhöjning.

Af dessa skäl dristar jag vördsamt hemställa, det Riksdagen ville besluta,

att tillverkningsavgiften för hvarje kanna bränvin af normalstyrka må bestämmas till endast 75 öre."

Uti förestående reservation instämma Herrar *F. A. Forssbeck*, *O. P. Rylander* och *J. W. Lundqvist*.

af Herr *G. Hæggström*: "Mot Utskottets förslag i punkten 43:o får jag anmäla min reservation; såsom skäl för afslag å den föreslagna underdåniga skrifvelsen anser jag endast böra åberopa de af 1870 års Bevillnings-Utskott i denna fråga anförda motiver, så lydande: "Lika med motionärerne anser visserligen Utskottet den gästgifveri å landet under vissa vilkor medgifna rätt till utskänkning utgöra en ganska betydande inskränkning i kommunernas beslutanderätt i fråga om bränvinsförsäljningens ordnande, men likväl finner sig Utskottet lika litet nu, som vid flera föregående riksdagar, då förslag i enahanda syfte varit föremål för pröfning, kunna tillstyrka densammas upphäfvande, då denna åtgärd otvifvelaktigt skulle göra ett ingrepp i eganderätten, hvilken icke ens af de från detta privilegium härrörande olägenheter kunde försvaras."

Då dessa skäl äfven vid flera föregående riksdagar blifvit, med anledning af samma väckta fråga, anförda och godkända, torde Riksdagen äfven nu böra anse dem vara för frågan fullt afgörande, och får jag derföre vördsamt hemställa,

att den af Utskottet föreslagna underdåniga skrifvelsen icke måtte bifallas."

af Herr *O. P. Rylander*: "Mot Utskottets under punkten 38:o gjorda hemställan, att Herr *A. F. Petterssons* motion om indragning till statsverket af de särskilda avgifterna å minuterung och utskänkning af bränvin icke må till någon Riksdagens vidare åtgärd föranleda, får jag mig härmed reservera. Enligt min åsigt borde nemligen Utskottet hafva tillstyrkt en dylik indragning af den för minuterung nu stadgade avgiften, med så mycket mera skäl, som kommunerna genom fortfarande besittning af rättigheten att taga afgift af utskänkingen måste anses åtnjuta full ersättning för den in-

komst de af bränvinshandeln före den nya lagstiftningen i ämnet kunnat draga, och således genom antagande, af min mening uti de nu bestående förhållandena icke kunnat förorsakas någon betydande rubbning. Jag får alltså hemställa,

att Riksdagen ville besluta indragning till statsverket af den för minuterung af bränvin utgående afgiften, och följaktligen återförvisa till Utskottet dess förslag angående försäljningslagen, för åstadkommande af de förändringar deri, som af denna min hemställan blifva erforderliga."

Häruti instämmer Herr *F. A. Forssbeck*.

Förslag

till

Förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin.

Art. I.

Om rättighet till bränvinstillverkning och tiden för dess utöfning.

§ 1.

Bränvin må tillverkas af en hvar, som är behörig att idka fabriksrörelse eller ock eger eller innehar i mantal satt eller särskildt skattlagd jord; och må flere till bränvinstillverkning berättigade förena sig i bolag för bedrivande af sådan tillverkning.

Öfverståthållaren, underståthållaren, landshöfding, landssekreterare, landskamererare, kronofogde, länsman, lands- och stadsfiskal, polistjensteman, domare på landet, borgmästare eller annan magistratsperson i stad, ekklesiastik embets- eller tjensteman, kyrkobetjent, folkskolelärare, i tjänst varande läkare, brännerikontröllör eller tillsyningsman, så ock i allmänhet embets- eller tjensteman, som till följd af sin befattning kan komma att deltaga i beslut om bränvinstillverkning eller kontroll derå, må dock icke befatta sig med dylik tillverkning.

Å ekklesiastika, civila och militära boställen, så ock å annan Kronans jord, som ej med stadgad åborätt besittes, vare bränvinstillverkning förbjuden; dock varde den, som å den tid, Kongl. Maj:ts nådiga Förordning den 18 Januari 1855 angående villkoren för bränvins tillverkning kungjordes, på grund af kontrakt med Kronan, vederbörande myndighet, korporation eller boställsinnehafvare, såsom brukare eller arrendator sådan jord innehade, för sin person bibehållen vid tillåtelsen att tillverka bränvin, på sätt om jordinnehafvare stadgadt är, likväl icke i något fall längre än samma kontrakt gäller.

§ 2.

Den, som vill tillverka bränvin, utan att genom jords innehafvande vara dertill behörig, göre derom ansökning, om han å landet bor, hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet och, om han i stad är boende, hos magistraten. Vid ansökningen foges bevis, som hans behörighet styrker. Derest sökanden finnes vara till handteringens utöfning behörig, varde tillståndsbevis för honom utfärdadt.

§ 3.

Bränvinstillverkning skall, så framt ej högst viktiga omständigheter föranleda dess inställande, vara tillåten från klockan 12 på dagen första helgfria dag i Oktober månad till första helgfria dag i Maj månad det derpå följande året vid samma timme.

Bränvinstillverkningen må under ofvannämnda tidrymd utöfvas under huru lång tid som helst; och vare tillverkningen derunder begränsad emellan 200 och 1,200 kannor i medeltal för hvarje tillverkningsdygn samt minsta tillverkningen vid något bränneri 3,000 kannor, allt af normalstyrka, hvarmed i denna författning förstås sådant bränvin, som innehåller 50 procent alkohol vid + 15° å Celsii thermometer.

Med tillverkningsdygn förstås tiden från klockan 12 på dagen den ena till samma timma å nästföljande helgfria dag.

Om bränneri eller deri begagnad redskap genom vådeld eller annan olyckshändelse väsendtligen skadas eller ock Kongl. Maj:t pröfvar skäligt att bränvinsbränning under i allmänhet tillåten tid inställa, skall den här förut bestämda minsta tillverkning beräknas efter det antal tillverkningsdygn, som förflutit från och med det, då tillverkningen, enligt gjord anmälan, skolat begynna, till det, hvarunder bränvinsbränningen af någon utaf dessa anledningar blifvit afbruten.

Bränvinstillverkning eller mäsckberedning dertill vare ej medgifven från klockan 10 om aftonen näst före sön- eller helgedag till klockan 10 om aftonen å sådan dag; dock att, om för särskilda tillverkningsmethoders begagnande undantag från denna bestämmelse skulle befinnas oundgängligen nödigt, sådant undantag må kunna af Kongl. Maj:t på särskild ansökning medgifvas.

§ 4.

För bränvinstillverkning får begagnas redskap af hvilken storlek och beskaffenhet som helst, med de inskränkingar allenast, som för kontrollens handhafvande äro eller varda föreskrifna.

§ 5.

Bränvinstillverkning skall minst 14 dagar före den, *då tillverkningen är afsedd att begynna*, hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skriftligen anmälas, samt *dervid tillika uppgifvas så väl stället för tillverkningens bedrivande, som ock den dag, då den skall taga sin början*. Vid anmälingsskriften foges antingen tillståndsbevis, som i § 2 omförmäles eller ock bevis att tillverkaren eger eller innehar särskildt skattlagd jord. Af bolag tillämnad tillverkning skall anmälas af någon bland bolagsmännen med uppgift på samtliga delegarne i bolaget. Finner Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hinder för handteringens utöfvande icke möta, *varde för tillverkaren tillståndsbevis utfärdadt*.

Bränvinstillverkningen må ej begynna förr än sådant bevis blifvit för den vid bränneriet anställde kontrollören uppvisadt.

§ 6.

Vill den, som till bränvinstillverkning sig anmält, derifrån afstå, ege han hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande återkalla sin anmälan minst åtta dagar, innan tid för sådan tillverknings utöfvande inträdt; sker återkallelsen sednare, vare han skyldig ersätta de kostnader, som enligt Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes pröfning för kontrollörs inkallande till tjenstgöring möjligen uppstå.

§ 7.

Vill bränvinstillverkare före den allmänna bränningstidens utgång med handteringen upphöra, bör han minst fem dagar förut derom göra skriftlig anmälan hos på stället tjenstgörande kontrollören, hvilken det då åligger att dels lemna tillverkaren bevis att sådan anmälan skett, dels ofördröjligen till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande äfvensom vederbörande kronobetjent meddela uppgift om tiden, då i anledning af sådan anmälan tillverkningen kommer att upphöra.

Uti bränneri, der tillverkningen sålunda blifvit anmäld att upphöra, må den ej efter den utsatta tiden ega rum utan förnyad anmälan, som i § 5 sägs.

§ 8.

Om anmäld bränvinstillverkning ej företages inom fem dagar efter den i anmälan uppgifna tid, åligger det bränvinstillverkaren att till Kongl. Maj:ts

Maj:ts Befallningshafvande inbetala kontrollörsarfvodet för hela den tid, hvarunder anmäld bränvinstillverkning icke utöfvats.

Skulle bränvinstillverkning afbrytas utan sådan anmälan, som i § 7 omförmäles, eller utan att olyckshändelse, hvarom i § 3 säges, dertill varit vållande, och ej inom fem dagar ånyo företagas, åligger det bränvinstillverkaren att jemväl för den tid, hvarunder bränvinstillverkningen sålunda varit inställd, till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inbetala belöpande kontrollörsarfvodet.

§ 9.

Öfver anmälningar och uppgifter, som, enligt §§ 5, 6 och 7, till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inkomma, låte han erforderliga förteckningar, för kontroll och eftersyn, tillställas vederbörande kronobetjente samt öfverkontrollörer och tillsyningsmän.

Kronobetjent skall af förteckning, som honom tillställles, låta inom åtta dagar från emottagandet i sitt distrikt anslå afskrift i sockenstuga eller, der sådan ej finnes, å annat lämpligt ställe i socknen.

§ 10.

Bränvinstillverkning, i sammanhang med pressjästberedning, må af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande kunna medgifvas äfven under tider från den 1 Maj till den 1 Oktober, mot vilkor, som dels i denna förordning äro föreskrifna, dels ock ytterligare af Kongl. Maj:t pröfvas erforderliga.

Art. II.

Om bränvins beskattning och uppläggande på nederlag.

§ 11.

För bränvin, som inom landet tillverkas, skall erläggas en afgift med åttio öre för hvarje kanna af den normalstyrka, som § 3 bestämmer.

Vid utförsel af bränvin, för hvilket nämnda afgift blifvit erlagd, åtnjutes restitution af samma afgift, efter hvad i särskild författning är eller varder stadgad.

§ 12.

Oberäknadt den afgift, som i nästföregående § är bestämd, skola i nedannämnda, under litt. a och b anförda fall särskilda afgifter erläggas, nemligen:

a) tjugufem öre för hvarje kanna bränvin af normalstyrka, som i sammanhang med pressjästberedning, enligt särskildt nådigt tillstånd, tillverkas under Maj till och med September månader; och

b) tjugufem öre för hvarje kanna bränvin af normalstyrka, hvarmed tillverkningen vid något bränneri öfverstiger den högsta tillverkning, som enligt § 3 tillåten är.

Har åter tillverkningen vid något bränneri icke uppgått till det minsta belopp, som i sistnämnda § är bestämdt eller 200 kannor i medeltal under hvarje tillverkningsdygn, som förflutit från och med det, då bränvinsbränningen, enligt skedd anmälan, skolat begynna, till och med det, hvarunder tillverkare, enligt §§ 3 eller 7, egt att med handteringen upphöra, antingen afverkningen derunder oafbrutet fortgått eller ej; eller har bränvinsbränningen, utan att någon af de i § 3 uppgifna anledningar varit dertill vållande, upphört, förr än minst 3000 kannor bränvin af normalstyrka blifvit tillverkade, skall jemväl för skilnaden emellan det minsta tillåtnatillverkningsbeloppet och det tillverkade kannetalet erläggas en afgift af tjugufem öre per kanna.

De i denna § bestämda särskilda afgifter skola inom 14 dagar efter tillverkningstidens slut och jemlikt uträkning, som kontrollören åligger att till bränvinstillverkaren genast aflemna, af denne till landtränteriet inbetalas; börande Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i annat fall låta samma afgifter ofördröjligen utmäta, hvaremellertid det vid bränneriet tillverkade och vid bränningstidens slut kvarvarande bränvinet skall utgöra underpant äfven för dessa afgifters behöriga erläggande.

§ 13.

Bränvinstillverkare vare obetaget att antingen förskottsvis till landtränteriet inbetala den i § 11 bestämda bränvinsskatt, dock icke för mindre än 1,500 kannor hvarje gång, och i mån af tillverkningens fortgång fritt disponera öfver en mot den erlagda skatten svarande myckenhet bränvin, eller ock att upplägga det tillverkade bränvinet på nederlag under offentlig kontroll samt endast i mån af från nederlaget skeende uttag af varan erlägga den derå belöpande afgiften.

Har tillverkare erlagt skatten förskottsvis och landtränteriets qvito derå till den vid bränneriet anställde kontrollör aflemnat, ege denne, i mån

af tillverkningens fortgång samt efter verkställd uppmätning af bränvinet, till tillverkarens fria förfogande utlemna så stort belopp, som mot den förskottsvis erlagda afgiften svarar.

Vid olyckshändelse, som i § 3 sägs, må återbäring beviljas af så stor del af den förskottsvis erlagda afgiften, som ej motsvaras af tillverkad och uppmätt, äfvensom befintligt uppmätt bränvin. Ansökan derom, åtföljd af undersökningshandlingar om olyckshändelsens tillkomst och förloppet dervid, ingifves till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, hvilken ansökningen pröfvar och sitt beslut Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarrätt und erställer.

§ 14.

Det tillverkade bränvinet skall, såvidt afgiften därför icke blifvit i förskott erlagd, uppläggas uti af tillverkaren för ändamålet uteslutande upplåtet, enligt i gällande ordningsstadga för bränvinsbrännerierna i Riket gifna föreskrifter inrättadt, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande godkändt samt i närheten af bränneriet beläget magasin eller nederlagsrum, försedt med tvänne olika lås, hvilkas nycklar skola förvaras, den ena hos bränvinstillverkaren och den andra hos kontrollören.

Bränvin, som sålunda på nederlag upplägges, skall vara uppmätt och profvad af kontrollören, som öfver antalet kärl samt det uppmätta innehållet, så till kannetal som styrka, förer journal, i hvilken jemväl dagen för uppmätningen och den påförda skatens belopp noggrant införas; skolande kontrollören förse hvarje kärl med ordningsnummer samt påteckning ej mindre om dagen, då detsamma blifvit å nederlaget upplagdt, än ock om det deri innehållna bränvinets kannetal och styrka.

Tillverkaren eller hans befullmäktigade ombud anteckne i journalen hvarje gång bränvin å nederlaget upplägges sitt erkännande i afseende å mätningen och profningen. Uppstår rörande det uppmätta bränvinets styrka tvist, förfares såsom i § 29 sägs och resultatet af den verkställda undersökningen införas i journalen.

§ 15.

Vill tillverkare, sedan han med bränvinstillverkningen upphört, fortfarande och utan afgiftens erläggande, bränvinet å nederlagsmagasin vid bränneriet behålla, ege dertill rätt intill den 1 Oktober, med vilkor dels att skriftlig anmälan derom hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande göres minst 40 dagar före tillverkningens upphörande, dels att magasinet förblifver

under uppsigt af tillsyningsman, som Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillförordnar, samt dels emot erläggande, för hvarje helt tusental kannor bränvin af normalstyrka, som vid tillverkningens upphörande å nederlaget kvarligger, af en nederlagsavgift af tio Riksdaler, hvilken betalas i sammanhang med öfriga avgifter, då första uttagningen från nederlaget sker.

För hvarje förrättning, utöfver en gång i veckan, som dylik tillsyningsman på grund af tillverkarens begäran vid nederlaget verkställer, vare tillverkare pliktig att jemte fri skjuts eller skjutsersättning enligt ordningsstadgans föreskrift godtgöra tillsyningsmannen med två Riksdaler.

Om bränneri, der nederlag, hvarom i föregående § säges, finnes, under den allmänna tillverkningstiden ånyo sättes i gång, skall nederlaget i enlighet med föreskrifterna i ordningsstadgan öfvertagas af den i tjänstgöring inträdande kontrollören; och om, efter den förnyade tillverkningens upphörande, tillverkaren vill låta bränvin å nederlaget kvarligga, ege han dertill rätt, emot iakttagande af ofvan meddelade föreskrifter och erläggande af fastställd nederlagsavgift för det kannetal, hvarmed bränvinet då öfverskjuter det, som vid den förnyade tillverkningens början å nederlaget kvarlåg.

§ 16.

Inträffar minskning vare sig genom leakage, afdunstning eller olyckshändelse i det å nederlag vid bränneri upplagda bränvinets kannetal eller styrka, skall ändock den i § 14 stadgade avgift erläggas för allt det bränvin, som enligt journalen blifvit å nederlaget upplagdt; egande Kronan här för panträtt ej endast i det å nederlaget liggande bränvinet, utan äfven, i fall detta ej befinnes tillräckligt, i all bränneriredskap.

Har sådan minskning uppkommit genom af egaren oförvällad olyckshändelse, må Kongl. Maj:t kunna medgifva den lindring i avgiften, hvartill omständigheterna kunna föranleda.

§ 17.

Önskar tillverkaren bränvin ur nederlaget uttaga, göre derom anmälan hos kontrollören eller tillsyningsmannen, som eger utlemna det belopp, för hvilket tillverkningsavgift blifvit till länets ränteri inbetald; dock endast helt eller hela kärlet och för hvarje gång ej mindre än 1,000 kannor af normalstyrka. Dagen för uttagningen och kärlets nummer antecknas i journalen, deri ränteriqvittensets datum äfvensom tillverkarens qvitto å det uttagna beloppet skola införas eller bifogas.

Understiger det efter tillverkningens slut å nederlag vid bränneri kvarliggande bränvinet ett belopp af 3,000 kannor, skall bränvinet sednast inom

8 dagar från nederlaget på föreskrifvet sätt uttagas och magasinet varda utrymdt.

Är nederlagsmagasinet icke utrymdt inom den i § 15 bestämda tid eller understiger det å dylikt magasin kvarliggande beloppet 3,000 kannor, må Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ofördröjligen låta utmäta för sålunda å nederlag kvarliggande bränvin belöpande afgifter.

Art. III.

Om bränvins distillering och rening.

§ 18.

Vill någon under den tid, då han till bränvins tillverkning är berättigad, distillera bränvin, må sådant ske utan särskild afgift, dock under tillsyn af kontrollör.

§ 19.

Bränvins distillering må dessutom såsom särskild näring under alla tider af året kunna utöfvas med redskap af hvilken storlek och beskaffenhet som helst.

Ansökan om sådan distilleringsrätt å landet göres hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och i stad hos magistraten, som, då tillstånd dertill meddelas, skall hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande derom genast göra anmälan.

§ 20.

Den, som vunnit rättighet till distillering enligt nästföregående §, skall, minst 14 dagar före hvarje gång, han distillering företager, sådant hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skriftligen anmäla och uppgifva den tid, hvarunder och det ställe, hvarest han vill distilleringen utöfva, äfvensom distilleringsredskapens beskaffenhet. Öfver sådan anmälan meddele Kongl. Maj:ts Befallningshafvande bevis, innehållande underrättelse om beloppet af de särskilda afgifter, som enligt § 31 skola af distilleringsidkare förskottsvis uti landdräneriet nedsättas.

§ 21.

Kongl. Mynt- och Kontrollverken, Vetenskaps-Akademien, Akademierna i Upsala och Lund, Krigshögskolan å Marieberg, Carolinska, Farmaceutiska

och Teknologiska instituten, *Bergsskolan* i Filipstad, Veterinärinrättningarna i Stockholm och Skara, så ock samtliga tekniska elementarskolor i riket må för egna behof och apothekare för farmaceutiskt ändamål distillera sprit utan erläggande af afgift och utan den tillsyn, hvarom i föregående §§ säges.

§ 22.

Bränvins rening vare en hvar afgiftsfritt tillåten, då den sker utan eld eller ånga.

Art. IV.

Om tillsyn vid bränvins tillverkning och distillering.

§ 23.

Vid hvarje bränneri skall, då bränvin der tillverkas eller enligt § 18 distilleras, vara anställd edsvuren kontrollör; och skola, der sådant utan olägenhet ske kan, två eller tre brännerier ställas under uppsigt af en gemensam kontrollör. Denne kontrollör erhåller under tiden af staten arfvode till följande belopp, nemligen:

Vid tillsyn å 1 bränneri	4	R:dr om dagen,
” ” å 2 brännerier	6	” d:o
” ” å 3 d:o	8	” d:o

Dessutom erhåller han af bränvinstillverkaren, utan ersättning, kost och ett eget, möbleradt, eldadt och städadt boningsrum å det ställe, der bränvinstillverkningen eller distilleringen utöfvas.

Kontrollör förordnas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och njuter för sina resor skjuts- och traktamentsersättning enligt gällande ordningsstadga för brännerierna i riket.

§ 24.

De sålunda anställda kontrollörer lyda i allmänhet under särskildt tillsatte öfverkontrollörer, hvilka skola hålla tillsyn öfver författningens efterlefnad. Öfverkontrollör lyde under chefen för den vid Kongl. Maj:ts Civildepartement inrättade bränvinskontrollbyrå. Kontrollör inom län, der öfverkontrollör icke förordnad är, vare ock ställd omedelbart under chefen för nämnda byrå.

Öfverkontrollörer, till erforderligt antal, förordnas af Kongl. Maj:t och åtnjuta det arfvode samt den skjuts- och traktamentsersättning, som i ordningsstadgan är bestämd.

§ 25.

Öfverkontrollörer och kontrollörer ställe sig till noggran efterrättelse de föreskrifter, som i ordningsstadgan äro meddelade.

Bränvinstillverkare ställe sig derjemte till efterrättelse hvad ofvannämnda ordningsstadga om hans åligganden innehåller, samt de föreskrifter kontrollören i enlighet med densamma meddelar.

§ 26.

Allt bränvin skall på tillverkningsstället till kannetal af den i § 3 angifna normalstyrka bestämmas, på sätt ordningsstadgan föreskrifver.

Bränvinstillverkaren, som bör om tiden för uppmätningen underrättas, eger att dervid sjelf eller genom ombud vara tillstädes, utan att dock förrättningen må för hans uteblifvande inställas. All för uppmätningen behöflig handräckning och redskap skall af bränvinstillverkaren tillhandahållas.

Från det vid uppmätningen erhållna och till normalstyrka reducerade kannetalet afdrages för afdunstning 3 procent, hvarefter återstoden utgör det kannetal, efter hvilket stadgade afgifter skola utgå.

§ 27.

Vid den förrättning, som i nästföregående § omförmäles, skall såsom vittne närvara en i orten boende, trovärdig och skrifkunnig person, som bränvinstillverkning icke utöfvar. Sådant vittne utses i stad af stadsfullmäktige eller, der sådane ej finnas, af allmän rådstufva, och på landet af kommunalnämnd.

I fall antingen vittne icke väljes eller valdt vittne uteblifver, ege kontrollören att annan lämplig person till vittne kalla.

Vittne bestyrke under edlig förpligtelse riktigheten af kontrollörens protokoll, i hvad det angår de uppgifter, som ligga till grund för bestämmande af bränvinets kannetal.

I afseende på tiden för vittnets närvaro och biträde vid bränneriet ställe sig vittne till efterrättelse hvad ordningsstadgan derom innehåller, och de föreskrifter kontrollören i enlighet med densamma meddelar.

Vid förrättning i bränneri tillkomme vittne i dagtraktamente *En riksdaler femtio öre.*

§ 28.

Om för lättad kontroll vid bränvinstillverkning Kongl. Maj:t skulle finna för godt förordna, att särskilda instrument för bestämmande af det tillverkade bränvinets kannetal skola å redskapen anbringas, vare bränvinstillverkare skyldig att på egen bekostnad sådana instrument anskaffa och underhålla.

§ 29.

Uppstår emellan bränvinstillverkare och kontrollör tvist om det till kannetal bestämda bränvinets *alkoholhalt*, insändes under bådars försegling *prof af bränvinet* till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som, efter det sakkunnig person undersökt provet och skriftligt yttrande derom afgifvit, afgör tvisten genom beslut, som ej öfverklagas må. Den, som tvisten tappar, skall gälda såväl den af undersökningen uppkommande kostnad, som vederpartens utgifter och besvär.

§ 30.

Bränvins tillverkning eller destillering må ej företagas, innan bränneriet blifvit af vederbörande kontrollör besigtigadt och befundet icke vara annorlunda inrättadt, än *ordningsstadgan medgifver*. Sådan besigtning bör anställas, innan tiden för bränvinstillverkningen infaller. Varder besigtningen af kontrollör fördröjd, förhållas som i ordningsstadgan föreskrifves. Vid besigtningen skall kontrollören öfver bränneriet upprätta beskrifning i tre exemplar. Dessa skola af honom och bränvinstillverkaren undertecknas. Ett exemplar insändes till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande; och skola kontrollören och bränvinstillverkaren ett hvardera till sig taga.

Då redskap i bränneri ombytes eller förändras, skall kontrollören likaledes, innan bränvins tillverkning eller destillering der företagas må, öfver de verkställda förändringarne upprätta en beskrifning i tre exemplar, hvarmed förfares på enahanda sätt, som ofvan stadgadt är.

§ 31.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordne behöfligt antal personer att hafva tillsyn vid destillering, som enligt § 18 utöfvas, och bestämme hvilka

distilleringsverk under hvarderas tillsyn ställas må, äfvensom huru mycket tillsyningsman bör i arfvode erhålla för hvarje distilleringsverk, som är under hans uppsigt, hvilket arfvode genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes försorg i behörig ordning utbetalas af de för sådant ändamål utaf distilleringsverkets innehafvare uti landtränteriet insatta medel.

Är distilleringsverk beläget å landet, skall tillsyningsmannen dessutom af verkets innehafvare, utan ersättning, erhålla kost och ett eget, möbleradt, eldadt och städat boningsrum å det ställe, der distilleringen utöfvas.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordne likaledes behöfligt antal personer att såsom tillsyningsmän distriktivis utöfva tillsyn å de i § 14 omförmälda nederlagsmagasin vid brännerierna under den tid, då bränvinstillverkning derstädes icke eger rum, och bestämme ej mindre de nederlagsmagasin, som sålunda skola stå under hvarje dylik tillsyningsmans kontroll, än det arfvode han därför eger uppbära.

§ 32.

Finner kontrollör eller tillsyningsman vid under hans uppsigt stäldt bränneri, distilleringsverk eller nederlagsmagasin, någon olaglighet vara begången, gifve ofördröjligen sådant tillkänna hos allmän åklagare, hvilken har att åtal i laga ordning anställa.

Art. V.

Om ansvar för öfverträdelse af författningens föreskrifter.

§ 33.

Den, som tillverkar bränvin, utan att anmälan dertill skett, eller under tid, då bränvinstillverkning ej är tillåten, gälde den i § 11 stadgade afgift och böte, för lönbränning, första gången ett med afgiften lika belopp och andra gången dubbelt. Den, som andra gången med sådan förbrytelse beträdes, hafve derjemte förverkat rättighet att bränvin tillverka. Skulle han ytterligare blifva dermed beträdd, erlägge afgift, enligt nyssnämnda § och böte fyra gånger afgiftens belopp. Missbrukas till olöflig bränvinstillverkning sådan distilleringsrättighet, som enligt § 19 utöfvas får, ansvare såsom för lönbränning, och vare rättigheten förlustig.

Har lönbränning skett med enkel, omedelbarligen med eld drifven redskap, varde afgiften beräknad efter redskapens afverkningsförmåga, som skall antagas under dygn uppgå till fyra gånger pannans rymd. Kan redskapens storlek icke utrönas, bestämmes afgiften efter 100 kannors tillverkning under dygn. Är tillverkningen utöfvad med mera sammansatt eller medelst ånga drifven redskap, beräknas afgiften för det belopp, som, efter hvad utredas kan, tillverkadt blifvit, dock för minst 300 kannor på dygnet. I begge dessa fall skall afgiften utgå för minst en månad; men har tillverkningen blifvit utöfvad in på andra månaden, utgöres afgift för två månader, in på tredje månaden för tre månader o. s. v.

§ 34.

Tillverkar någon bränvin å annat ställe, än han uppgifvit, böte från och med 100 till och med 1,000 R:dr.

§ 35.

Uti de i §§ 33 och 34 omförmälda fall af oloflig bränvinstillverkning vare de vid förbrytelsen nyttjade redskap, det i bränneriet samt dertill hörande förvaringsrum vid beslagstillfället befintliga bränvin och de kärl, hvori det förvaras, förbrutna. Kan det styrkas att någon del af bränvinet är lofligen tillverkad, vare dock sådan del icke förbruten.

§ 36.

Den, som vid bränvinstillverkning från beskattning undansnillar något af det bränvin, som tillverkas eller för sådant ändamål begagnar tillverkningsredskap eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom bränvin kan lönligen uttagas, eller på något annat sätt försnillar den afgift, som erläggas bör, eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrollör åsatt till förekommande af det tillverkade bränvinets lönliga uttagande, straffes med böter från och med 500 till och med 1,500 R:dr, gälde den afgift, som för det undansnillade bränvinet sig belöper och hafve förbrutit redskapen, det i bränneriet samt dertill hörande förvaringsrum vid beslagstillfället befintliga bränvin och de kärl, hvori det förvaras.

§ 37.

Till redskap, som enligt §§ 35 eller 36 är förbruten, räknas hvarje i bränneri för kokning, mäskberedning, jäsning och bränning inrättad redskap, äfvensom sprithållare.

§ 38.

Distillerar den bränvin, som till distillering icke är berättigad, eller utöfvar distilleringsrätt, som på § 18 grundad är, under tid, hvarför anmälan till bränvinstillverkning ej skett, eller varder sådan distillering, hvilken enligt § 19 idkas såsom särskild näring, utöfvad under tid, hvarför anmälan till distilleringen ej skett, eller innan afgift, motsvarande bestämdt arfvode åt tillsyningsmannen, blifvit i landtränteriet erlagd; böte den, som distillering sålunda olofligen utöfvar eller olagligen förfar, från och med 100 till och med 1,000 R:dr.

Den, som till distillering, hvilken på grund af § 19 utöfvas, använder redskap af annan beskaffenhet, än han uppgifvit och till begagnande hvaraf han är berättigad, böte från och med 20 till och med 200 R:dr.

§ 39.

Öfverträder bränvinstillverkare det förbud, som i *mom. 5 af § 3* gifvet är mot bränvinstillverkning eller mäskeberedning, böte för hvarje gång sådant sker från och med 20 till och med 200 R:dr.

Verkställes annat till bränneri hörande arbete, utom tillsyn vid malt- eller jästberedning, emellan klockan 8 på morgonen och klockan 5 om aftonen å sön- eller helgedag, böte bränvinstillverkare från och med 5 till och med 50 R:dr.

§ 40.

För öfverträdelse af hvad i § 25 och § 26 *mom. 2* angående bränvinstillverkare stadgas, vare ansvaret böter från och med 20 till och med 200 R:dr.

§ 41.

Vägrar man den, som i afseende å förbrytelser mot denna författning eger undersökning anställa, tillträde till rum eller byggnad, der, enligt § 55, undersökning ske må, böte från och med 100 till och med 1,000 R:dr.

§ 42.

När förbrytelse mot denna författning åtalas, ansvare bränvinstillverkare eller distilleringsidkare för hustrus, barns, tjänstefolks och vid bränneriet anställda arbetares gerningar, i fall bötesansvar eller förlust af redskap eller tillverkad vara eller kärl, hvori den förvaras, ifrågakommer, derest

icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja.

Redskap, tillverkad vara och kärl, hvori den förvaras, skola, fastän bränvinstillverkaren icke är egare deraf, förbrutna dömas, när förbrytelse, som sådan påföljd medförer, är begången af bränneriets arrendator eller föreståndare eller ock efter arrendatorns eller föreståndarens föreskrift.

Då förbrytelse, som enligt denna förordning medförer förlust af redskap, tillverkad vara eller kärl, hvori den förvaras, blifvit begången af annan än dessas egare, och denne sednare finnes vara berättigad att dem behålla, skall den brottslige utgifva redskapens, varans eller kärlets värde.

§ 43.

Bränvinstillverkare eller destilleringsidkare, som åt den vid hans bränneri anställda kontrollör eller tillsyningsman såsom gåfva något gifver eller erbjuder, böte från och med 20 till och med 200 R:dr. Kontrollör eller tillsyningsman, som gåfvan emottager, vare lika ansvar underkastad och miste derjemte befattningen.

§ 44.

Skulle brännerikontrollör eller den hvilken tillsyn vid *destilleringsverk eller nederlag åligger*, eller den, *hvilken är tjenstepligtig* att förbrytelser mot denna författning åtala, sjelf beträdas med oloflig bränvinstillverkning eller destillering, eller att hafva främjat sådan förbrytelse eller tillverkares försmilning af den afgift, han erlagga bör; vare dömd till fängelse eller straffarbete från och med sex månader till och med två år.

Visar någon, hvilken det åligger att tillsyn vid bränneri eller destilleringsverk hålla, eller förbrytelser mot denna författning åtala, försummelse eller vårdslöshet i dessa åligganden; vare antingen för alltid eller under viss tid från tjensten eller befattningen skiljd eller ock fäld till högst 200 R:drs böter.

§ 45.

Varder till utrönande af förbrytelse mot denna författning undersökning hos någon anställd emellan klockan 9 om aftonen och klockan 5 om morgonen, men sådan förbrytelse ej upptäckt; böte förrättningsmannen från och med 5 till och med 50 R:dr, der han ej finnes hafva till undersökningen giltig anledning haft.

§ 46.

Varder vid undersökning eller i anledning deraf förrättningsmannen våldförd eller föröfvar han sjelf våld i oträngdt mål; gånge dermed efter allmän lag.

§ 47.

Böter, som efter denna förordning ådömda äro, skola, om tillgång till deras gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

§ 48.

Då bränvinsafgift jemte böter enligt denna förordning ådömda blifvit, må, der tillgång till afgiften eller någon del deraf saknas, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfælde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

§ 49.

Af böter, som enligt denna författning ådömas, samt värdet af bränneriredskap och annan egendom, som förbruten anses, tillfalle två tredjedelar åklagaren och en tredjedel den stads eller sockens fattigkassa, hvori den åtalade förbrytelsen är begången. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

Efter anmälan af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande kommer att på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning bero, huruvida i något fall åklagare eller tillsyningsman för ådagalagdt nit vid efterspanande och beifrande af förbrytelse mot denna författning gjort sig förtjent af någon särskild uppmuntran utöfver honom möjligen tillkommande andel i ådömda böter samt redskap eller annat förbrutet gods.

Art. VI.*Föreskrifter i afseende å författningens verkställighet.*

§ 50.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hälle allvarlig hand öfver iakttagande af hvad i denna författning stadgadt är.

§ 51.

Lands- och stadsfiskaler, krono-, stads- och polisbetjente samt de personer, hvilka särskildt förordnas att vaka öfver denna författnings efterlefnad, åligge att förbrytelser mot densamma åtala.

I öfrigt eger en hvar rättighet att för sådana förbrytelser anställa åtal, dock ej barn mot föräldrar eller tjenstehjon, så länge de i tjensten äro, mot husbondefolk.

Då åtal anställles af annan person än den, som i mom. 1 af denna § nämnd är, gifve han sin talan allmän åklagare tillkänna så tidigt, att denne må kunna målets utförande öfvervara.

§ 52.

Kommunalnämnd å landet och vederbörande kommunalmyndighet i stad böra egna synnerlig uppmärksamhet derå att förbrytelser mot denna förordning varda till åtal angifna.

Tillträde till bränneri må derföre ej förvägras dessa myndigheter eller den ledamot, de bland sig utse, att öfver bränneriet tillsyn hafva.

§ 53.

De i § 51 mom. 1 omförmälda allmänna åklagare och tillsyningsmän ega anställa undersökning af förbrytelser mot denna författning äfvensom att verkställa beslag.

§ 54.

Den, som förrättar undersökning, bör för att tillgodonjuta det skydd, honom dervid lagligen tillkommer, vid förrättningen på sig synbart bära påbjudet tjenstetecken eller, innan förrättningen företages, fullmakt eller förordnande uppvisa.

I orten boende eller känd krono- eller stadsbetjent vare likväl frikallad från skyldighet att sin behörighet sålunda styrka.

§ 55.

Undersökning må alla tider på dygnet anställas i bränneri, kök, brygg- och bagarstuga, så ock i annat rum eller byggnad, som kan begagnas för bränvins tillverkning eller destillering.

Då vid undersökning någon förbrytelse ej upptäckes, vare för undersökningens anställande förrättningsmannen icke underkastad ansvar, såvida

ej undersökningen blifvit företagen emellan klockan 9 om aftonen och klockan 5 om morgonen. I sådant fall gånge som i § 45 sagdt är.

§ 56.

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages, eller, i hans frånvaro, hans ombud på stället eller någon af hans husfolk, skall om beslaget förut tillsägas.

§ 57.

Då beslag sker hos den, som är berättigad att tillverka bränvin och sig dertill behörigen anmält, må hvarken panna utbrytas, ej heller någon del af tillverkningsredskapen honom fräntagas, eller han från tillverkningens fortsättande hindras, innan första domstol i målet dömt redskapen förbruten. Härifrån undantagas de fall,

1:o då tillverkare från beskattning undansnillar något af det tillverkade bränvinet;

2:o då för sådant ändamål begagnas tillverkningsredskap eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom bränvin kan lönligen uttagas;

3:o då tillverkare bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrollör åsatt till förekommande af det tillverkade bränvinets lönligen uttagande.

§ 58.

Redskap, som i beslag tages, skall, till förekommande af dess utbyte mot annan, af beslagaren med särskild stämpel utmärkas, der ej redskapen vid beslaget egaren fräntages, i hvilket fall den skall i allmänt förvar sättas.

§ 59.

Vid beslag skall till säkerhet för de böter, som ådömas kunna, det i bränneriet och dertill hörande förvaringsrum befintliga, löfligen tillverkade bränvin i förvar tagas.

Förslag

till

Förordning angående villkoren för försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker.

§ 10.

Uppstår i stad fråga om öfverlåtande å bolag af all den *utskänkning af brännvin*, hvilken eljest skall, enligt nästföregående moment, å auktion utbjudas, må magistraten, genom i god tid förut utfärdad offentlig kungörelse, inom viss utsatt tid infordra skriftliga anbud å *sådan utskänkning*. Inkomna anbud — — — — — stadgadt är.

I stad, der all utskänkning öfverläts å bolag, skall på offentlig auktion utbjudas minuteringsrättigheter till ett antal, som närmast motsvarar tredjedelen af antalet derstädes befintliga utskänkingsställen; och skall i sådan stad alltid minst ett minuteringsställe vara på auktion utbudet. Derjemte iakttages att icke mera än en dylik rättighet må af samma person innehafvas eller utövas.

§ 23.

Vid läger — — — — —
derom gjort anmälan.

Rättighet till utskänkning å passagerarefartyg sökes hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i det län, hvarest fartygets rederi har sitt hufvudsäte.

Afgiften

Afgiften — — — — —
 uppborädsman.
 Då — — — — — skatt-
 skrifvare.

§ 26.

Minuthandel — — — — —
 förordna.
 Skulle anledning — — — — —
 föreskrift.

Förekomma å gästgifveri eller annat utskänkningsställe vid särskilda tillfällen oordningar af den art, att innehafvaren af utskänkningsrättigheten icke kan anses fortfarande ega den för rättighetens utöfvande erforderliga frejd, ordentlighet eller öfriga egenskaper, *eller har någon af de enligt § 23 meddelade utskänkningsrättigheter visat sig föranleda störande oordningar*, må Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, på anmälan i stad af magistrat eller stadsfullmäktige och å landet af kommunalnämnd, ega att utskänkningsrättigheten *inskränka*, indraga eller innehafvaren derifrån skilja; dock vare — — — — — ej utöfvats.